

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izven tistih nedelj in praznikov.
Inserati: do 30 petih vrst 4 D, do 100 vrst 4 D 50 p, večji inserati
petih vrst 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 1 D;
Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.
Vprašanje glede inseratov naj se priloži znakom za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova
ulica št. 5, priljubno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, L. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopolne sprejema te oddelke in zahtevne frankovane.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4—5 str. po D. 1'50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
		v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	...	Din 240—	Din 240—	Din 360—
6	...	120—	120—	180—
3	...	60—	60—	90—
1	...	20—	20—	30—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakazni/cl.
Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Prispevek k naši politiki.

To, kar se godi pri nas v političnem življenju, ni prava pot k zbolšanju socialnih razmer in konsolidaciji mlade države. To ni pravi način sanacije in okrevanja od težkih vojnih udarcev, ni sistematično, smoteno in radikalno pobijanje vseh nezdruženih pojavov, ki razjedajo naš skupni narodni in državni organizem že od ujedinitve. Politika je regulator družabnega življenja in kot taka je v prvi vrsti poklicana skrbeti za red, mir in blagostanje v državi. Ona mora dajati ljudstvu smer in vspodbudo za napredek na materialnem in duhovnem polju, biti mora nekaka žila-vodnica, po kateri se pretaka ljudska volja, ki je v bistvu vedno dobra in vedno stremi za vzvišenimi življenjskimi cilji. Pametna politika je končno sredstvo za kristaliziranje medsebojnih odnosov, za pospeševanje dobrega in zatiranje zlega za ureditev življenja in nehanja po načelih narodnostne, verske in razredne strpnosti. Taka politika mora roditi dobre sadove, in narod, čigar voditelji se drže njenih načel, lahko brez skrbi gleda v bodočnost.

Pri nas, žal, o vsem tem ni ne duha ne sluha. Priznamo pravilo, da politika ne sme biti sentimentalna, da ne sme preveč idealizirati, toda navzlic temu trdimo, da bi morali, ki stoje na čelu našega političnega življenja, prav nič ne škodilo nekoliko več idealizma, objektivnosti in smisla za nujne življenjske probleme, ki so v naši državi po zaslugi nezdruženih političnih razmer skrajno zanemarljivi in odstavljivi z dnevnega reda. Poglejmo samo nekatere stvari, ki same po sebi govore dovolj glasno za to, da smo v domači politiki zgrešili pravo pot. Živimo v razmeroma veliki, močni in gospodarsko dobro situirani državi, ki ima vse pogoje za uspešen razvoj in napredek, in vendar srečamo na vsakem koraku bedo, pomanjkanje, brezposelnost, zastoj v industriji in trgovini, gospodarsko ogroženo poljedelstvo, škandalozno plačano državno uradništvo, splošno nezadovoljnost med nižjimi in srednjimi sloji in neko čudno, simptomatično apatičnost v višjih krogih. Komaj je preteklo nekaj let skupnega življenja in že je težko najti v Jugoslaviji človeka, ki bi ne bil pesimist, ki bi po pravici ne godrnjal na vladajoče razmere in ne gledal s skrbjo in strahom v bodočnost. Z ene strani industrija, trgovina, obrt, poljedelstvo in ostali pridobitni krogi pod težo neznanskih davčnih bremen, z druge ročni in duševni delavci z odločno nezadostnimi dohodki. Nad obema skupinama, ki tvorita podlago države, pa stoje vodilni močje, ki jim primanjkuje dobre volje ali pa sposobnosti, da ustvarijo v državi take

življenjske pogoje, ki bi zadovoljili ene in druge.

Naivno bi bilo misliti, da je lahko urediti in voditi državo, kakršna je naša. Konec svet. vojne je nam prinesel svobodo in formalno ujedinitve, toda faktično je še daleč čas, ko bomo lahko trdili, da so Srbi, Hrvati in Slovenci res ujediniti. Kakor vsaka mlada država, ki je komaj začela svoje življenje, pozna tudi Jugoslavija neizogibne notranje sunkne in trzavice in to še tem bolj, ker mora računati z jezikovnimi, kulturnimi in verskimi razlikami med vsemi tremi plemeni. Ni torej mogoče na mah odstraniti gotovih notranjopolitičnih momentov, ki igrajo veliko vlogo v državnem življenju ter so v marsičem krivi, da ni vse tako, kakor bi bilo želeli. Toda to so le zunanji faktorji, čijih vpliv lahko omejimo vsaj v toliko, da ne bo v škodo vitalnim interesom naroda kot celote in vsakega posameznega državljanca. Ti faktorji ne smejo stati v ospredju vsega družabnega življenja, ne smejo absorbirati v politiki vseh sil in ne smejo rušiti tega, kar smo s težkim trudom zgradili. V naši politiki mora prodreti in zmagati načelo, ki je prvi pogoj za nadaljnji obstanek. To načelo se glasi: Brezpogojna ohranitev narodnega in državnega edinstva, moč države na zunanji in taka uprava, take socialne razmere, da ne bo nikomur ogrožena eksistenca.

Državo je treba urediti tako, da bodo vsi njeni državljani enakopravni člani človeške družbe, da ne bo na eni strani pretrganega razkošja, brezdelja, korupcije, verižništva in nepotrebnega zapravljanja denarja, na drugi pa pomanjkanja najnujnejših življenjskih potrebščin. To je naloga smotrene socialne zakonodaje in brezobzirnega pobijanja za družbo in državo škodljivih pojavov.

Za to pa potrebujemo moč, ki bi se znali z močno individualnostjo povspeti nad nivo malenkostnih vsakdanjih razprtij, strankarskega partizanstva in osebne koristi. Naša dosedanja politika je bila z malimi izjemami borba na nož za stvari, ki niso nujne, ki ne izvirajo iz realnih potreb in zahtev jugoslovenskega naroda in bi jih lahko z mirno vestjo odložili za poznejši čas. Kaj nam pomaga, če razkosamo državo na ne vemo koliko avtonomnih delov, če uveljavimo princip samoodločbe za vsako občino. Če pa se takoj ne lotimo problemov, ki so mnogo važnejši in ne trpe nobenega odlašanja. V mislih imamo uradniško bedo, nezadostno oskrbo in socialno zaščito ročnih in duševnih delavcev, previsoka davčna bremena, slabo državno upravo, neracionalno trošenje državnih dohodkov, korupcijo, zane-

marjanje občin državnih in narodnih interesov itd. Pobijanje vsega tega zla je gotovo važnejše, kakor na pr. dolgovna debata o avtonomiji, samoodločbi, premoči te ali one stranke in drugih takih stvarih. Iz prakse in vzgleda po drugih državah se lahko prepričamo, da vse to ne pomaga, če ni ljudstvo zadovoljno s socialnimi in upravnimi razmerami, kar pa še davno ne sledi iz avtonomije ali neodvisne človečanske republike.

Gre torej za radikalno preorientacijo v naši dosednji politiki. Boj na nož za strankarske, partizanske osebne interese, pa tudi za avtonomistične ali republikanske cilje se mora umakniti treznemu, smotrenemu delu za zboljšanje socialnih razmer, za odstranitev uradniške in delavske bede, za znižanje

in pravično, proporcionalno in za vse pokrajine enako razporeditev davčnih bremen, za zatiranje in pobijanje korupcije, za dobro državno upravo, zlasti pa za varčnost in racionalno trošenje državnega denarja. Finančna politika države mora gledati na vsak dinar, ki ga izda, mora štediti tam, kjer denarna sredstva niso nujno potrebna in mora biti bolj radodarna v slučajih, ko gre za golo eksistenco državljanov. Te temeljne smernice naj bi imele pred očmi vse naše stranke in naj bi se nekoliko omejile v medsebojnih prepiranju, zato pa več delale za obči blagor. Ljudstvo je sitno gesel in dosedanje taktike v naši politiki. Dajte mu dela in jela, pa ne bo zahtevalo niti avtonomije, niti mirotvorne republike, ker je itak ne potrebujemo.

Pregled po svetovni politiki.

NEUGODEN ČAS.

A ameriškim predsedniku Calvinu Coolidgeu pravijo, da je povsem odkritosrčen. Kar ima v srcu, ima na jeziku. V počaščenje rojstnega dne Abrahama Lincolna je govoril prvič javno, odkar je nastopil svoje mesto. Bil je to velik političen govor, ki ga smatramo za osebni program Coolidgea, ki ga bo veljal lahko tudi za njegovo kandidaturu na predsedniško mesto. Govoril je o potrebi revizije davkov in takojšnje nujne pomoči poljedelstvu. Amerika mora biti gospodarsko jaka. Glede na zunanje politične zadeve se je dotaknil na prvo orožja, katero je dobila Mehika iz Zedinjenih držav. Zatrdil je, da ni bilo druge poti nego odpustiti prijateljski državi, katero so Zedinjene države priznale, naročeno orožje, da se brani proti vstašem in varuje pred njimi. K razorožitvenemu vprašanju je izjavil: Naša vlada noče nobene vojne nikjer. Želi, da bi bil povsod mir. Čeprav je sedanjí čas za nadaljnji trud v svrhu odlaganja orožja komaj ugoden, bi bilo vendar le v tej meri mogoče kaj doseči, ako bi se odstranile težkoče v Evropi. Zedinjene države so pripravljene hoditi skupno pot z drugimi vesiljimi, kakor hitro bi se pojavila neka možnost za nadaljnje omejevanje tekmovalnega oboroževanja. Za odpravo evropskih sporov treba fundiranja in financiranja, katero pa bi bilo dvomljivega uspeha brez ameriške udeležbe. Omogoči naj se eksport takega kapitala, kateri je odveč pri porabljanju za domače namene. Oboroževanje gre svojo pot dalje in Coolidge je pretkano vrgel vsa krivdno na rame Evrope, katere bi bila najbrže že precej drugačna, ako bi jej bila Amerika hotela takoj pomagati. Coolidge poudarja sedaj od daleč nekaj zastali,

razpoložljivi kapital, kar menda dovoli jasno pričati, da Evropa še nadalje nima misli na kako resno, izdatno ameriško pomoč. Coolidgejev glas je merodajen. Iz njegovega govora zveni jasno, da se mu zdí sedanjí čas neugoden ne le za razorožitveno vprašanje, ampak sploh za globlje poseganje v evropske zadeve. Evropa si mora to zapomniti, in dolžnost je Anglije in Francije, da si zgradijo končni sporazum ter se vendar že prične smoteno konsolidacijsko delo, katero mora privabiti v delokrog za obnovo svetovnega gospodarstva tudi Ameriko. Drugače bo ona še naprej izkoriščala zmedení naš sedanjí položaj in neugoden čas bi trajal lahko še silno dolgo.

PROBLEM VARNOSTI.

Ali smo varni pred novimi vojnami? Vse kaže, da ne. Napetost na vseh koncih in krajih, sovraštvo so v nekaterih deželah zelo živahne, spori za meje ostri. Varnost podarja pred vsemi drugimi Francija, ki hoče imeti mir s svojim nemškim sosedom. Ameriški ekspert D. H. Miller, ki je pripadal Wilsonovemu štabu, je rekel nekoč: Prevladajoča misel, ki je zavzemala vso službeno Francijo, je bila bodoča varnost pred Nemčijo. Ni težko, kritizirati francosko stališče, težje bi bilo, ne občutiti razumevanja za francosko skrb. Francozi so vstrajali pri svojem stremeljenju po varnosti tekem razorav leta 1919, sledi se dobé v mirovni pogodbi in celo v paktu Društva narodov, ali dosegli niso nikjer odločilne podpore. Senator André Honnorat piše v svoji brošuri »La Sécurité de la France«, da ostaja problem varnosti odprt. Kar je zahtevala Francija po tej strašni vojni, v kateri je trpela toliko, kolikor ni trpel noben drugi narod, je bila varnost pred

bodočimi napadi. Vojni cilj njenega javnega mnenja je bil, da ima biti to slednja vojna, in njena armada se je borila v to svrhu. Ta kile velja tudi za danes, ker francosko narodno gospodarstvo ne more, kolikor še dalje toliko manj, prenašati bremena oboroževanja. Da se zaimči Franciji varnost, katere pomeni evropski mir, treba pisane spoznati uma brez vsake dvoumnosti in brez vsakega obotavljanja. Pogodba pa ne sme dajati kakemu drugemu narodu vloge pokrovitelja ali razsodnika. Problem varnosti zasluži, da se reši kot vprašanje zase in ne sme biti predmet za kupčevanje. Francozi kažejo dosledno na varnost, ki se mora zagotoviti njihovi domovini, in opravičeno naglašajo, da, ako bo Francija varna in mirna, bo varna in mirna tudi vsa Evropa. Francoski ideologji se bliža tudi Macdonald in po njegovem impulzu se bavijo tudi drugi državniški z mislijo o varnosti pred novimi vojnami. Doslej se je postavljalo povsod v ospredje le reparacijsko vprašanje, kakor da bi bilo od tega prav vse odvisno, sedaj se spravlja obnova Evrope in njen mir v zvezo z rešitvijo varnostnega problema, iz katere bi prišla prava mednarodna pomoč, da se zaključí povojna doba s svojimi nemir vzbujajočimi spori in se prične pravo mirovno delo.

Prihod radičevcev v Beograd.

— Beograd, 17. marca (Izv.) V parlamentarnih krogih danes dopoldne s nestrpnostjo pričakujejo prihoda odposlancev HRSS dr. Vladimirja Mačka in posl. Ivana Predavca, ki se je že povrnili z Dunaja, kjer je poročal Stjepanu Radiću o uspehih posvetovanj v Beogradu. Radičevci zahtevajo, da se ima vreči dosedanja Pašičeva vlada še med proračunsko debato. Zadnji čas o tem vprašanju nekoliko popuščalo in je videti, da bodo radičevci soglašali s parlamentarno taktiko bloka. Predavec in dr. Maček sta po poročilih iz Zagreba snoči odgovorila v Beograd in nosita s seboj še 20 poslanskih poblastil, ki jih skupno z onimi 10 izročeniimi svoječasno muslimanskemu poslancu dr. Behmenu predložita narodni skupščini v verifikacijo.

DIJAŠKE DEMONSTRACIJE V SOFIJI.

Krvavi spopadi s policijo.

— Solija, 16. marca. (Izv.) Radi povišanja žolnine je solifsko dijaštvo priredilo voharne demonstracije. Polcija je skušala demonstrante razpršiti. Prišlo je med dijakli in polcijo do težkih spopadov. Polcija je rabila orožje in je med dijaki streljala. Več dijakov je težko ranjenih.

Sven Elvestad:

Dama v borbi z dvema

»Od tega je morda tri leta.«
»Zakaj ste se takrat sprla?«
»Dogodila se je katastrofa, ki je nas vse ločila.«
»Končno«, je mrmral, »končno smo prišli k jedru cele stvari. Ne tiče se torej samo Vas in njega. Prizadeti so bili nri tem tudi drugi.«
»Tako je! Bil je nas velik krog.«
»In vsi ti so postali Vaši sovražniki?«
»Ne, ne vsi. Nekateri so že mrtvi.«
»Tekom našnega razgovora«, je dejal Krag. »ste razum Pariza navedli še imena nekaterih drugih mest. Govorili ste o Marseilleu pa tudi o Reimsu. V teh mestih ste torej bili v družbi z onim človekom. Spominjam se, da je Reims bilo znano zavetišče pariških apašev. Spominjam se nadalje, da je bil Marseille središče anarhističnega in sindikalističnega pokreta. Imenovali pa ste tudi še neko drugo mesto. Malo mestece v bližini Pariza, Asnières, kajne? Na Vaših prestrašenih očeh vidim, da sem pravo zadel. Spominjam se, da je bilo to mesto spomladi leta 1912, pozorišče strašnega zločina, ki so ga spravljali v zvezo z avtomobilskimi banditi. Ali ste bili takrat tudi v Asnièresu?«
Gospa Sonja se je dvignila in stopila k zrcalu. Bila je blede kot stena.

»Kadar pride Vaš novi prijatelj«, je pripomnila, »ga lahko o tem vprašate.«
Krag jo je motreče pogledal.
»Ali ste se kdaj aktivno udeležili kakšnega zločina?« je vprašal.

»Da«, je odgovorila. »Prav v tem mestu, ki ste je imenovali. Toda brez moje vednosti in proti moji volji. Kakor ste pač lahko razvideli iz mojih poznanstev in iz tega, kar sem Vam povedala, se zanimam za literaturo. Moji prijatelji so me vse do zadnjega prevarili. Tako lepo se je pričel pokret, ki je imel samo idealne smotre. Polagoma pa so bili moji tovariši zapleteni v zločinska podjetja. Ni mi potreba na široko pripovedovati, dovolj je, ako Vam povem, da je spadal Bonnet, prosilni avtomobilski bandit, k našemu krogu. Ta je bil najmarljivši pri naših sestankih. Pisal je plamteče članke za naš list. Sprva bi si pač nihče iz naše družbe ne bil mogel misliti, da bo se vse končalo z onimi zločinskimi izgredi, ki so kasneje presenetili ves svet. Saj je bilo naše geslo ono neomejene svobode. Jaz sama sem dokaj zgodaj začela sumiti, kam jadramo. Vkljub temu sem še nekaj časa ostala z njimi v zvezi. Med njimi je bilo toliko sijajnih ljudi, ki so govorili tako lepo. Ti večeri, ko smo se zbirali kjerkoli v kakšnem tajinstvenem lokalu, v kakšni sobi na dvorišču ali v kakšni kleti, spadajo kljub vsemu k najčudovitejšim in najlepšim doživljanjem, ki sem jih imela v življenju.

Potem pa je prišlo. Nikdar ne pozabim tistega prvega večera, ko smo nad sabo zaslišali hladen dih prvega zločina. Izvršili so rop, da dobe denar za naš list. Mož, ki sem ga takrat smatrala za svojega najboljšega prijatelja, prav tisti mož, ki sedaj čaka zunaj, se ni sicer udeležil tega zločina, pač pa ga je branil in zagovarjal. Kasneje so si sestanki postajali vedno bolj neprijetni. Pač smo govorili, kakor sicer, o idealnih stvarih, vendar pa je bilo vse zavito v tajinstvene dogodke, ki so se krog nas dogravali in pri katerih smo v gotovem ozirju bili tudi soigranci. Končno pa nisem mogla več vzdržati in sem pobegnila. Pobegnila sem prav v trenutku, ko bi bilo nadvse važno, da bi bili vsi složni. To sem vedela. Vedela pa sem tudi, da bi moj neprevidezni kokrak lahko spravil v nevarnost vse druge. Toda bila sem prisiljena tako postopati. Nisem hotela, da bi me še globlje pogreznili v zločinstva, ki so naraščala od dneva do dneva. Pri tem sem se pa tudi zavedala, da se izpostavljam maščevanju, ki bo grozno, ako me zadene nekega dne. Vse to Vam pripovedujem, pripovedujem to človeku, ki mi je neznan, dasi mi vzbujate v meni veliko zaupanje. Zavedam se, da stojim sedaj pred odločitvijo v svojem življenju. In zato hočem prav rada vse pojasniti. Usoda ni hotela, da bi utekla osveti. Skušala sem se boriti proti nji, dokler mi je bilo mogoče. Sedaj sem se odpovedala vsemu. Prepustam svoje življenje in svojo usodo odločiviti, ki je pravkar na

pragu. Pokličite sedaj svojega prijatelja! Imam pogum mu zreti v oči.«

Krag je vstal.
»Ali je to revolver, kar ste skrili v svojih rokavih?« je vprašal.
»Na to vprašanje bi raje ne odgovorila.«
»Ali je to orožje?« je vprašal dalje.
»Da, orožje je!« je odgovorila.
Krag je stopil k stikalu za električno luč. Par krat je zavrtel gumb. Nato je čakal.
Par minut je poteklo, ko so se začeli koraki iz veže. Vrata so se odprla. Vstopil je apaš. Smehljaj se je na zagoneten način. Odložil je svoj klub in plašč na stol, stopil k gospe Sonji in ji rekel:
»Se vedno te ljubim.«
V tem trenutku se je zunaj zopet zaslišal rop avtomobila, ki se je blizal.

»To je sopro,« si je mislil Krag.

XLII. POGLAVJE.

Strel ob 3. ponoči.

Zločinec se je z razprostrtimi rokami blizal k gospe Sonji in ko ji je prišel že docela blizu, je opotovano vzkliznil:
»Ljubim Te še vedno.«
Umikala se mu je, toda on ji je sledil, smehljajoč se na čuden, zagoneten način. Hotel je biti prijazem in uljuden, postal pa je surov in robat.

Politično zatišje v Beogradu.

Pašić v avdijenci pri kralju. — Taktika opozicijskega bloka.

— Beograd, 17. marca. (Izv.) V splošni politični situaciji je zadnje dneve nastalo nekako zatišje. Dogodki se razvijajo popolnoma mirno in redno. Včerajšnji dan je bil v toliko pomembnem, ker so imeli vodilni politični faktori med seboj daljše konference, na katerih se je razmotrivala parlamentarna taktika. Ministrski predsednik Nikola Pašić je včeraj ob 11. dopoldne imel politične razgovore z nekaterimi člani vlade. Ti razgovori so trajali do 12.30. Ministrski predsednik se je tudi dle časa razgovarjal z zunanjim ministrom dr. Ninkovićem o vsebini ekspozice, ki ga ima zunanji minister podati na današnji seji skupščine povodom debate o proračunu zunanjega ministrstva.

Po teh razgovorih je bil ministrski predsednik Pašić v daljši avdijenci pri Nj. Vel. kralju Aleksandra I. Poročal je o politični in parlamentarni situaciji. Čeprav niso znane podrobnosti te avdijence, pripisujejo parlamentarni krogi njej veliko važnost.

Nacionalni opozicijskega bloka Ljuba Davidović, dr. Korošec in dr. Spaho so včeraj dopoldne razmotrivali položaj in nadaljno blokovo tak-

tiko. Do 28. t. m., do dneva, ko se ima sprejeti v skupščini državni proračun, ima vladati popolno premirje in je sedaj glavna skrb blokova, da se v tem času overovijo še ostali Radićevi mandati, in sicer najmanj 30. Vodstvo Radićev stranke je pozvano, da v najkrajšem času predloži 30 poslanskih pooblastil. Sklenjeno je, da blok pripravi teren za akcijo, da se po sprejetju državnega proračuna takoj strmoglavijo Pašičeva vlada. V bloku vlada popolna soglasnost v točki, da se ima še 30 Radićevih mandatov verificirati do 28. t. m. in da nato blok začne legalno in parlamentarno borbo proti vladi. Po 28. marcu ima Ljuba Davidović nalogo, da izvede od bloka določeni delovni parlamentarni program. Gotovo dejstvo je, da pridejo Radićevi poslanci v Beograd in prisežejo v smislu ustave. Na včerajšnji konferenci je blok tudi razmotril liute napade, ki jih izvaja radikalni tisk na posamezne voditelje bloka. Sklenjeno je, da se mestoma odločno odgovori na nekatere napade, drugi, kolikor so osebnosti, se na molče prezre. Opozicijski tisk ima nalogo posvečati radikalnim napadom vsu pozornost in jih zavračati.

Aneksijske proslave na Reki.

— Reka, 17. marca. (Izv.) Danes je bila izvršena formalna aneksija Reke po Italiji. Vse mesto je v zastavah in cvetju. Na Reko je prišlo veliko število gostov iz Trsta, Gorice, Vidma, Benetk, Milana in Rima. Vsi hoteli so bili popolnoma zasedeni. Zjutraj je prišlo v reški zaliv italijansko vojni brodovje z admiralsko ladjo Helgoland (Brindisi), ki je bila nekdanji last bive avstro-ogrške monarhije. Na tej ladji se je vozil tudi kralj Viktor Emanuel. Nad reškim zalivom je krožilo italijansko zračno brodovje. Med grmenjem topov in viharimi moli pozdravi reškega prebivalstva je stopil italijanski kralj na reška tla. Odpešal se je takoj v guvernersko palačo, kjer je general Giardino z balkona prečital množično zbrani množici kraljevski ukaz, s katerim se izreka aneksija Reke po kraljevini Italiji. Med čitanjem aneksijskega ukaza so grmeli topovi in nad mestom so krožili aeroplani. Reška policija je na zagotovilo jugoslovenske obmejne straže dovolila, da so prisostvovali slavnostim tudi nekateri jugoslovenski državljani s Suseda in drugih krajev.

— Reka, 17. marca. (Izv.) Med grmenjem opov je italijanski kralj Viktor Emanuel formalno izvršil aneksijo Reke Italiji. V svojem govoru o guvernerske palače je želel kralj srečno in bodočnost mesta. Zbrana množica je vsklikala: »Živel kralj! Živel Mussolini! Živel Giardino!

Kralju je bila izročena posebna spomenica z izrazom udanosti in zvestobe. Spomenica pravi uvodoma, da se zgodovina ponavlja in obnavlja tekot stoletij. Navaja celo vrsto reških bolevnih (med njimi mnogo jugoslovenskih

prilicov). Izvajajoč, da se zvestoba sedaj ovenčana in Kalabrija se dvigne iz premirja v oltar Domovine, obdan s svetlo lučjo. Rimski orli stopajo s triumfom zopet na staro zemljo. Reka se združuje danes 16. marca 1924 za vedno z Italijo in poje hozoano Kralju Osvoboditelju, vsa odeta s trobojnico.

Reka sprejema z veseljem in resnim dnhom mislo, katero ji nalaga Domovina. Hoče biti čuška čuvarica Rima ob Kvarneru in Rečani bodo zvesti in neustrudljivi razglaševalci velike besede iz Rima v bližnjem Orljentu. Tako bodi!

V Jakinu (Ancona) je pričakovala prihoda kralja ogromna množica, ki ga je na postaji navdušeno pozdravljala. Vlak je prispel ob 20.15 in kralj se je odpešal z eksploratorjem (Brindisi) iz pristanišča proti Reki.

Rimsko časopisje prinaša navdušene članke k aneksiji Reke. Rastignac pravi v »Tribuni«, da so se z Reko pričele in z Reko končale italijanske povojne bolesti. Sedaj je resna duša Italijanov, ker je tudi Reka vstopila v božansko konstelacijo narodne zgodovine in zresnilo se je tudi čelo D' Annunzia. Drugi listi proslavljajo Mussolinija, ki je s svojo preudarnostjo pritegnil Reko k Italiji. Izraža se nadeja, da bo pogodbi med Italijo in Jugoslavijo sledil iskren sporazum, ki bo Reki v veliko korist.

D' Annunzio je z veseljem sprejel počaščenje s pompoznim naslovom »Priprave di Monte Nevoso«. Zahvalil se je kralju z brzolavko, poslano mu na ladjo »Brindisi«, ki ga je peljala na Reko. Zelo udano se obrača do kralja, izražajoč željo, da njegova ladja ne plove samo do bližnje meje, marveč do daljnih vrat bodočnosti.

pravil gotove pomanjklivosti zakona. Po končanem zborovanju so invalidi priredili po glavnih beogradskih ulicah demonstrativen obhod ter so se zbrali tudi pred kraljevim dvorom. Invalidi so kralju priredili viharne ovacije in se je kralj za nje zahvalil z balkona novega dvora. Na popoldanski seji je bil izvoljen odbor ter je bilo sklenjeno, da se ustanovi zveza borcev in nacionalnih organizacij za vso državo.

— Beograd, 17. marca. (Izv.) Invalidi so včeraj dopoldne priredili po mestu velik manifestacijski obhod. Na Te razliah so se zbrali ter je tam več govornikov govorilo o položaju invalidov. Zelo značilen je bil govor invalida in komitskega vojvode Budimirja Oravaca, ostro bičajoč nekatere politične voditelje, ki izrabljajo pravo iskreno domoljubje v svoje sebične namene, kakor tudi one domoljube, ki so postali šele po vojni in ki hočejo vzeti v zakup idejo narodnega osvobođenja. Demonstracije so popolnoma mirno potekle, brez vsakega incidenta.

POINCAREJEVA ZMAGA V SENATU.

— Pariz, 17. marca. (Izv.) Včeraj je senat nadaljeval razpravo o finančnih zakonih. Po daljši razpravi, ki je trajala od 15. do 20. zvečer, je bil stavljen predlog, da se imajo finančni zakoni vrniti nazaj poslanski zbornici v ponovno razpravljanje. Finančni minister je bil proti temu predlogu ter je stavil na senat vprašanje zaupnice. Predlog je bil končno s 163 : 119 glasovom odklonjen in je bila vlada izrečena zaupnica.

SOGLASJE MED ČESKOSLOVAŠKO IN SVICO.

— Bern, 16. marca. (Izv.) Na svojem potu iz Ženeve se je tu ustavil čehoslovski zunanji minister dr. Beneš ter je imel eno-urno konferenco s švicarskim delegatom Mottem. Med Svico in Čehoslovasko vlado popolno soglasje v vseh glavnih mednarodnih problemih.

EKSPOZE ZUNANJEGA MINISTRA.

— Beograd, 17. marca. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine, ki je določena že na 8.30 dopoldne, namera-va zunanji minister zelo obširno govoriti o našem zunanje-političnem položaju. Ekspozé je pisan na 60 polah ter obravnava naše zunanje-politično razmerje do vseh evropskih držav, zelo obširen pa je ekspozé v vprašanju ureditve normalnih odnosov napram Bolgarski.

Spomenica naše vlade Bolgarski

— Beograd, 17. marca. (Izv.) Naš sofijski poslanik Milan Rakić je sročil o rientekepresom odpotoval v Sofio. Od zunanjega ministra je poslanik prejel zelo obširno spomenico naše vlade, v kateri je točno polasnjeno stališče kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev z ozirom na gotova vprašanja, ki jih je svoječasnó stavil v imenu sofijske vlade bolgarski poslanik Vakarevski. Spomenica navaja natančno vse podrobnosti in dokaze o gibanju makedonskih četaških organizacij. Poslanik Rakić izroči jutri spomenico bolgarskemu zunanjemu ministru. Vsebina spomenice je še tajna.

Odstranitev grškega kralja.

— Atena, 16. marca. (Izv.) Kakor javljajo listi, je dosežen sporazum med republikanci in rojalisti v vprašanju odstranitve grškega kralja. Od Venizelosa začeta pokanjanja, ki so se nadaljevala pod Kafandarisom, je sedaj predsednik vlade Papanastazias uspešno zaključil. Načrt sporazuma določa, da se ima dobrovoljno odnovedati prestolu kralj Jurij in pravico do svoje smrti nositi častni naslov grškega kralja, ima pravico svobodno uživati vsa kraljevska posestva na Grškem razum Tatoi in bo prejel mal od grške vlade štiri petine sedanje civilne liste. Člani kraljevske rodbine se imajo za vedno odnovedati vsem pravicam do prestonasledstva. Na podlagi tega sporazuma se ima izvršiti splošna amnestija. Sprejeti se imajo vsi spomeni, a sedaj odnoveč ni očitelj in uradnihi prelatisti se ima republika po narodni skupščini in ljudsko glasovanje ima pozneje to proglašitev le ratificirati.

BOLGARSKA VLADA PROTI KOMUNISTOM.

— Sofija, 17. marca. (Izv.) Bolgarska vlada je za včeraj napovedani shod komunistične stranke prepovedala. Komunisti so nameravali protestirati proti razpustu komunističnih organizacij. Položaj Cankove vlade je nevezdržljiv in je pričakovati v najkrajšem času nje padec. Bolgarski tisk zahteva, da vodijo politiko politiki, ne pa profesorji.

VSTOP NEMCIJE V DRUŠTVO NARODOV.

— Pariz, 16. marca. (Wolf.) Čehoslovski zunanji minister dr. Beneš je izjavil ženevskemu dopisniku »Petit Parisien«, da postaja vprašanje vstopa oziroma sprejema Nemcije v Društvo narodov vedno bolj aktualno in sicer v interesu evropskega mira in Društva narodov. Popreje pa je treba še odstraniti dve oviri, likvidirati je treba reparacijsko vprašanje in ruhrske konflikt.

Vesti iz Bolgarije.

Parlamentarna situacija. — Reorganizacija zemljoradniške zveze. — Nesoglasja med socialisti in komunisti.

— Sofija, 16. marca. (Izv.) V narodnem sobranju so se zopet pričela redna zasedanja. Parlamentarne politične so tem večjega pomena, ker se je v tem času ocenil politični položaj države. Posunne stranke so precizirale medsebojne odnose in stališče, ki bo odločilno za nadaljni razvoj političnih dogodkov. Narodno sobranje, ki bo imelo še okrog 10 zasedanj in se zaključijo brččas 28. marca, se bo pečalo z važnimi notranje-političnimi problemi. Na javevnem redu je budžet, stanovanjski zakon in odprava nekaterih zakonov, ki veljajo za preteklosticijonarne. Pred razpustom sobranja namerava demokratski blok definitivno pregledati in strnuiti svoje vrste, da bi mogel potem ljubavati opozicijo. Načelstvo bloka je imelo te dni važno sejo, na kateri so strankini funkcionarji poročali o agitaciji po deželi, ki se je vršila med parlamentarnimi političnimi. Razporežen mas je za blok večinoma neovno. V Sofiji in drugih večjih mestih se opažati pokre: za reorganizacijo zemljoradniške zveze. Pripravlja se volitve vrhovnega zemljoradniškega sveta in sklicanje zveznega kongresa. Voditelji upajo, da se jim posre-đi odstraniti vsa raznoglasja in zediniti pusanme frakcije v enotno organizacijo, ki bi bila sposobna nadaljevati delo pokojnega Stamboljskega. Splošno prevladuje optimistično nazoranje, da si bodo zemljoradniški po zadnjem udarcu kmalu opomogli. — Ideja ustanovitve enotne proletarske fronte je naletela na načelno razliko v stališču komunistov in social-demokratov. Socialisti očitalo komunistom, da so se vedno v stikih s III. internacionalo in da je torej kooperacija med njimi nemogoča, kajti oni bazirajo svojo taktiko na sklepih socialistične amsterdamske internacionalne. Poleg tega so začeli sami komunisti dvomiti o uspehu započete akcije, ker se boja, da bi pravdomni minister zahteval raspust nove delavske stranke, kajti vladni organi bi utegnili identificirati novo enotno fronto proletariata s prvotno komunistično stranko.

ČESKOSLOVAŠKI TISKOVNI ZAKON.

— Praha, 17. marca. (Izv.) Ta teden predloži vlada narodni skupščini nov tiskovni zakon. Novi zakon se od starega razlikuje v tem, da obsega več določil o uredniški odgovornosti. Žalitive in obrekovanja potom tiska ne bodo več spadale pred poroto, temveč po novem zakonu pred reden kazenski senat, kateremu bodeta pridelojna dva sodnika lojlika iz novinarskih vrst. Novinarski sindikat Čehoslovanske republike ni zadovoljen z nekaterimi določili Narodni skupščini se ima tudi predložiti zakon o poslanski inkompatibiliteti. Posebno sodišče ima določiti, katera plačana mesta sme prevzeti narodni poslanec.

ITALIJANSKO POSOJLO POLJSKI

— Rim, 16. marca. (Izv.) Poljski poslanik v Rimu Zaleski je dal zasopnikom italijanskega tiska daljšo izjavo o gospodarskem pomenu posojila, ki ga je Italija dovolila Poljski v znesku 400 milijonov lir. Vsa dosedanja od Poljske republike naleta posojila so bila namenjena več ali manj vojaški organizaciji, dčim ima to posojilo popolnoma gospodarski značaj. Poslanik je posebno dalje naglašal modro državno politiko Mussolinija, pod katerega vodstvom se je Italija okrenila na finančnem in gospodarskem polju.

MEDNARODNA ZRAKOPILOVNA RAZSTAVA V PRAHI.

— Praha, 17. marca. (Izv.) Od 23. mala do 9. junija se priredi v Prahi mednarodna razstava zrakoplovov vseh tipov. Razstavijo vse francoske, nemške in angleške družbe, ki grade zrakoplove.

Politične vesti.

— **Propaganda proti Jugoslaviji v českim tisku.** V zadnjem času smo čitali v nekaterih beogradskih listih poročila in pritožbe, da se češko časopisje vmešava v notranje zadeve Jugoslavije. Sedaj nam poročajo iz Prage, da so te pritožbe vzbudile v češki javnosti mučen vtis tembolj, ker seveda češki oficijelni krogi s temi članki nimajo ničesar opraviti. Zdi se marveč, da so članki izliv neprijateljske propagande. V napadih na našo državo se posebno odlikuje praška »Tribuna«. Avtor teh napadov je mož, ki ima jako sumljive stike. On se niti ne čuti Čeha, je iz nemške, odnosno pomemčene rodbine, po nemškem vzgoje in se v Prahi jako pridno giblje na nemškem poslaništvu. V »Tribunu« piše očividno to, kar si želi nemški poslanik in njegovi praški agentje. Ni nobena tajnost, da je izmed praških listov edina »Tribuna« pisala ogorčene proteste proti okupaciji Pohruha, da je objavljala nekvalificirane napade na Francijo itd. Njeni proti Jugoslaviji naperjeni članki so podpisani s »Šec«, t. j. značka urednika g. Jiše, ki si je pridobil stike tudi z bolgarskim poslanikom in piše očividno to, kar si tam želi. Interesantno je, da se ta gospod, ki tako sistematično skuša zdruštovati odnose med Jugoslavijo in Čehoslovasko, pa tudi med Češko in Francijo, očividno na željo nemških in bolgarskih agentov, baš sedaj pripravlja na študijsko potovanje v Francijo s pomočjo štipendije, ki jo je dobil od češkega zunanjega ministrstva. Ako bo pisal o Franciji po svojem povratku tako, kakor piše po svojem povratku s študijskega potovanja po Jugoslaviji, potem Franciji le gratuliramo...

— **Davidovićev blok in Markov protokol.** Zemljoradniške »Novosti« v Beogradu objavljajo članek, v katerem primerjaio Davidovićev blok s proslulim Markovim protokolom. List piše: Pri obeh prilikah se je stremilo za tem, da pridejo Hrvati v Narodno skupščino, da se tamkaj bore za svoje ideje in programe ter da končajo s svojo brezplodno abstinenco. Pri prvem poizkusu (t. j. Markovem protokolu) je ta politika doživela fiasko, sedaj je uspeša. Današnji sporazum je mnogo cenejši kot sporazum Markovega protokola. V Markovem protokolu so se nahajale stvari, ki so pomenile čisto norost; sedanj spozazum ne vsebuje nobenega protokola. Markov protokol govori o treh narodih, o neizvršitvi zakona o razdelitvi Hrvatske na oblasti, o nepriduho radićevcev v Narodno skupščino. V sporazumu pa, ki se je dosegel med novimi grupami opozicijskega bloka, ni nič podpisanega. Vsi so se zediniili samo na eni izključni misli, da se s skupnim sodelovanjem vseh nacionalnih sil položaj državni politiki nov pravec in da se končno izdela zanesljiva osnova pravilnega in mirnega političnega, kulturnega ter gospodarskega razvika države.

— **Radić in Pribičević.** Pod tem naslovom poročajo »Beogradske Novosti«: »Čim je Radić izvedel, da je Pribičević in tovariši proti bloku, je takoj, kakor zatrjujejo, jel dvomiti o akciji za blok in zahteva, da se najpreje razčistijo razmere v demokratski stranki. Kakor je naš dopisnik izvedel, je od njega potekla inicijativa, da se v enem izmed beogradskih listov napade Pribičević, da bi se s tem sprožilo objasnjevanje in razračunavanje izmed Pribičevića in Davidovića.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA OLEDA-LISCA V LJUBLJANI

DRAMA.

Začetek ob 20. zvečer.

Ponedeljek, 17. marca: Ašanika Red P

OPERA.

Ponedeljek, 17. marca: Zaprt.

KAJ HOČE MODERNO KAZENSKO PRAVO.

O tem, danes za naše razmere nadvse važnem vprašanju, je predaval v nedeljo dne 16. t. m. na Ljudski visoki šoli v Ljubljani član zakonodajnega odbora, g. univ. prof. dr. M. Dolenc. Ker izide predavanje v kratkem v celotnem ponatisu, prinašamo le njegove glavne obrise.

Pravnik, ki govori pred nestrokovnjaki o svojem predmetu, se nahaja v mučnem položaju. Zlasti širše ljudstvo dvomi o pravilnosti in smoternosti njegovih nazorov. Juristi se smatrajo za formaliste in birokrate, posebej se še godrnja pri kazenskih sodbah. Malokdo pa ve, da vsega tega ne zadovoljstva niso krivi juristi in kazensko pravo, ampak ustava in zakonodaja. Zakonodaja, ki ne gre sporedno z vitalnimi potrebami ljudstva, ki jo ustvarjajo poslanci, ki se bore le za interese svoje partije, mora postati nestvor; globoke razlike med juristi in ljudstvom je nadalje krivo tudi sklicevanje juristov na avtoriteto prava, na službeno prisego in podobno.

Nastane vprašanje, kakšen zakonik je pri nas doslej bil v rabi. V glavnem zakonik, ki sega nazaj že v l. 1903, ki je ostal skorzi predmarčno dobo, v dobi liberalizma in ob koncu 18. stoletja v dobi nekoliko bolj socialno usmerjenega družabnega življenja, do danes v veljavi. Na njem se je toliko popravljalo, da ima kazensko justica v svojih rokah popolno šaro, navlako, ki je podobna pravi pustni šemi.

Nasprotno hoče moderno kazensko pravo spoštovati celoten organizem javnega življenja, v svo njegovo komolciranostjo. Njegovo bistvo se ne da zaleteti v narstavekih. Le v nekaterih glavnih točkah naj se izkažejo trdna tla, na katere bi, sporedno s prizadevanji drugod, tudi pri nas radi postavili kazensko pravo. Za Jugoslavijo imamo projekt od l. 1922. za nov kazenski zakon, ki naj bi prišel v veljavo za vso državo.

Velik napredek napram staremu polnovanju pomeni še poimovanje kazni same na sebi. Doslej je država kaznovala na sločinu kaznjivo dejanje, maščevala se le za krivico. Šele potem ji je šlo za noboljšanje krivca. Danes prevladuje načelo, da treba kaznovati storilca, šele v drugi vrsti storjenega dela. Kazen torej ostane. A pojmuje se široko i naj bo pravično plačilo za krivico, torej zlo; ostrah, svari naj drugo, očuva naj družbo pred nadaljnimi zločini, obenem naj bo za »zločinca« napotek do pravega poboljšanja.

Pijanec ne bomo zaprli in ga čez nekaj dni zopet izpustili; dali ga bomo v zapor, da odvali pijančevanja; obremenjeni ljudje, ki nagibajo h kraji, delomrznosti in nebrzdanemu spolnemu življenju, pridejo v prisilne delavnice, kjer naj se priučijo kakega koristnega dela. Moderno kazensko pravo vodi globoko prepričanje, da je kazen neza dostno sredstvo zoper navado, itd., da je treba posebnih in obilnih očiuvanih sredstev, ki naj kazni podpirajo in izpopolnjujejo.

Posebno velja to za kazensko postopanje zoper mladino. 15leten mladenič ali deklet sta spolno dozorela; a njihovo duševno obzorje je zdavneji ne normalno. V tem pogledu predvideva moderno kazensko pravo drugačno in manj strogo kaznovanje kot za odrasle. Dosedaj veljavni sistem (avstrijski), ki je določal kazniiva dejanja po kolektarju, starosti, je brezsmiseln. Srbijansko pravo je nepopolnejše. Moderno pravo pa pušča mladinsko kazni sodišču široko svobodo, da si napravi sodbo, jedi dajanje kazniivo in kazni so temu primerne. Ne vpoštevata se samo, zaka i pri katerih okolišnih se je dejanje izvršilo, ampak tudi to, kako naj se kaznuje. Uvedla se ho pogojna kazenska doba. Ker je zločinskih dejanj kriva napetost in po maniklivia vzgoja, naj se ne kaznuje, ampak poskusi za dopolnitve vzgoje je. Postopanje zoper mladostnike gre od ukora do nastanitve v zavodih za vzgojo dčee v noboljševalnici; kazni na prostosti šele tedaj, če se zločinec pregreši v novim hudodelstvom.

Da se prepriči v zaporih stik mladih hudodelcev s starejšimi, ki ovroča vsak čut poštenja in umanja na boljšo bodočnost, je prevzelo moderno kazensko pravo v obilni meri pogojno kaznovanje in odložitve izvršitve kazni; kazen se razen v težjih slučajih popolnoma odpušti, če se mladostnik poboljša.

Slošni sistem glede odmere kazni predvideva veliko individualizacijo kaznovanja. Smrtna kazen ostane. Druga kazni: robiija, zatočenje, strogi in navadni zapor, denarne kazni se bodo vnaobljale konkretno za vsak slučaj, vpoštevane so posebno olajševalne okoliščine. Da se prodre v moderno kazensko pravo nove ideje, da hoče kazni biti sredstvo za poboljšanje, se vidi že posebno iz uvedbe zakonov o rehabilitaciji, o izbrisaniu kazni. Ze trakt. progresivni sistem kaznovanja je pospešil poboljšanje. Da se zločinu, ki se je pregrešil enkrat in se vrnil na pot poštenega življenja, vrne neoporečnost, da se kazni izbrže iz registrov, pomeni velik korak naprej.

Gosp. predavatelj je označil še celo vrsto podrobnih slučajev, ki jih tu ne navajamo.

Končno je opozoril na zgodovinsko dejstvo, da se s dviganjem kulturnega življenja kriminaliteta ni zmanjšala. S povečanjem izobrazbe se je zločinstvenost povečala (J. Kohler). Tega je v obilni meri kriva nanačnava: šola ki goji samo razum, zanemarlja se aravetvenost, neupoštevanje mladinskega

Seja ministrskega sveta.

Zunanji minister in Stjepan Radić. — Nov kovani denar.

— Beograd, 17. marca. (Izv.) Naš sofijski poslanik Milan Rakić je odpotoval na svoje službeno mesto v Sofijo. Poslanik je zunanjemu ministru in ministrskemu predsedniku zelo obširno poročal o položaju na Bolgarskem. Na snočni seji ministrskega sveta je zunanji minister naglašal, da naša vlada nima nikakih agresivnih tendenc proti Bolgarski, ne more pa trpeti gibanja makedonskih komitskih organizacij, za kar je odgovorna bolgarska vlada. Zunanji minister je sročil predložil ministrskemu svetu tudi tekst svojega ekspoziceja, ki ga bo podal na današnji plenarni seji narodne skupščine. Ekspozé se bo tudi obširno bavil o delovanju Stjepana Radića v inozemstvu, posebno na Dunaju.

Finančni minister je predložil vladi v odobrenje zakon, s katerim se določa, da se imajo kovati zlati 20dinarni. Vlada je tudi sklenila, da se namesto sedanjih papirnatih novčanic uvede niklisti denar po pol in 1 dinar in to za vsoto 200 milijonov dinarjev. Papirnat drobiž se ima vzeti iz prometa.

Velike demonstracije invalidov v Beogradu.

— Beograd, 17. marca. (Izv.) V veliki dvorani hotela »Slavija« je bila včeraj velika skupščina Udruženja invalidov, rezervnih oficirjev in borcev. Skupščina je bila zelo številno obiskana. Vsi govorniki so naglašali pomanjklivosti invalidskega zakona in krivice, ki se delajo invalidom od strani vlade. Govorniki so tudi dalje omenjali kraljevo zanimanje za invalide in za invalidski zakon, katerega je morala vlada na kraljevo izrecno zahtevo predložiti narodni skupščini. Invalidi upajo, da bo kralj inicijativno posegel in po-

sodiča in še mnogo je vplivalo negativno na razvoj življenja.

Bodoče naše edinstveno kazensko pravo ne ostane pri spoznanju napak. Brez krutosti in sentimentalnosti stavi osebo v ospredje. Značaj naj se popravi, spremeni. Očuvana sredstva naj dopolnjujejo prizadevanje. Naše upanje bodi, da se projekt za edinstveni kazenski zakon v kratkem sprejme.

— Opera. Manon Lescant. Ker ne smatram Puccinijevo opero »Manon« za glasben dogodek v naši operi, omejim se samo na poročilo o njeni vprizoritvi. Pred vsem ugotavljam, da bi Puccinijeva »Manon« ne dosegla pričakovane uspeha, ako bi bila njena zasedba taka, kakor n. pr. pri »Poljubu« ob Smetanovi stoletnici. Kakor n. pr. v državni operi na Dunaju ali kjerkoli drugod, v repertoarju Puccinijevo »Manon« samo odlični tenorist. Ako se bo tedaj držala »Manon« tudi v Ljubljani, bo to izključna zasluga g. Šimenca in poleg njega tudi zasluga g. Zikove. Po solistični premijeri sodeč, pa opera v Puccinijev obdelavi ni dosegla tako glavečnega učinka kakor Massenev umotvor istega imena. Navzile vzorno naštimanim zunanostim (enodušen udar pušk v 3. dejanju, oblaki v 5. dejanju, krasni kostumi itd.) ni »Manon« zapustila krepkega vtisa. Morda je bila najmanj prisiljena druga, lahkotna in azaštna gavotna scena, za katero se je zlasti trudil naš odlični baletni mojster g. Trobiš. Puccini sicer kaže že v tem svojem mladostnem delu svoje levje krenje, vendar je vobče še ckrren. semtertamt se spominja Verdija, iše efekta svoje sicer prijetno cvetoče mel-dike v vsikih na dovezno pulike preračunljivih tonih, predvsem pa je najbolj simpatičen v res prav lep, za tedanjjo d. b. verisimilne italijanske glasbe karaktersitični mediteri. Mnogo raje, ako že brez Puccinija ne moremo živeti bi sišali njegovo »Dehlico iz zahoda«, ki je neprimerno zrelejša in zato silnejša. Vsi solisti, v prvi vrsti pa g. Zikova in g. Šimenc so se potrudili, kar se je dalo, da so opero dvignili preko častnega aspeha. Lepa vprizoritev, krasni kostumi in umetniške dekoracije so storile svoje, da se je »Manon« priključila poslušalcem. Nemalo zaslug gre seveda tudi d. b. umu orkestru, predvsem pa vesni režiji. V tem oziru je g. Rukavina skrben in večer mojster. Obljgatni premijeri venci zato tudi ni izostal in sme biti g. ravnatelj na vprizoritev »Manon« še precej ponosen. Bolim se pa, da se Puccinijeva »Manon« ne bo krekro držala na našem odru. Morda naši publiki tega ne bo preveč žal, saj bo v Rmskega-Korsakova »Carski nevesti«, ki pride v prvi polovici aprila na vrsto, naša umetniško nadomestilo take kvalitete, da se ji »Manon« ne more primerjati.

Glasheni vestnik.

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. (Občni zbor.) Včeraj v nedeljo ob pol 10. uri se je vršil redni občni zbor pevskega društva »Ljubljanski Zvon«, enega naših najstarejših in najmarljivših pevskih društev. Zborovanje, ki se je vršilo v društvenih prostorih v Narodnem domu, je otvoril posle vodeč predsednik g. Lojze Drenovec s pozdravnim nagovorom na navzoče, na kar se je uvodoma svojega govora s toplimi besedami spominjal vseh prerano umrlih društvenih članov v preteklem letu, med katerimi sta bila ustanovna člana g. Fran Perdan in g. Marija Francot ter podporna člana g. Gabriel Piccoli in Gustav Pirc. Nadalje je omenjal izredne zasluge blaginjskega A. Alojzja Lombarda, ki si jih je tokom svojega 15letnega delovanja pridobil za društvo in mu je v znak zahvale v imenu celega odbora čestital. Ob tej priliki mu je izročil tudi zlato društveno odlikovanje. Po govornem predsedniku je podal g. Matuli tajniško poročilo. Navajal je v glavnem, da je društvo v preteklem letu zelo napredovalo. Poleg številnih prireditve v Ljubljani, pri katerih je »Ljubljanski Zvon« sodeloval, je društvo koncertiralo tokom prošlega leta tudi v Trbovljah, v Litiji, v Rogasški Slatini in v Laškem in sicer povsod z velikim uspehom. Materijalni uspeh teh prireditve sicer ni bil kdovekak ugoden, temveč pa je bil moralni. Članov je šlole društvo vsega skupaj podpornih in ustanovnih 314. Rednih je bilo 65. iz blaginjskega poročila, ki ga je podal g. Lombard, je razvidno, da je društvo aktivno. Gospodarsko poročilo je podal arhivar g. Jamnik, ki je navedel, da društvo poleg legega inventarja poseduje tudi 3333 partitur za moške in ženske zbor (nastavek 504 v preteklem letu). G. Meglič je navedel, da je tudi prodaja družbene založbe muzikalij dobro uspla. Po poročilu vseh posamičnih referentov je povzel besedo društveni pevovodja g. Zorko Prelovec, ki je v obširno zasnovanem govoru poročal o delovanju pevskega zbora v preteklem letu. Navajal je, da je društvo doseglo v preteklem letu lepe uspehe. Pevski zbor se je lotil nekaterih težjih kompozicij, med drugimi Lajovčeve skladbe »Lanc«, ki velja za eno najtežjih in je stavljene mu naloge častno rešil. Društvo je izdalo tudi lepo število skladb in dasi je odbor presojal to zelo skeptično, je doseglo izreden uspeh. Večina založenih skladb je bila prodana. Zlasti se je s tem ugodilo podeželskim, kakor bratskim hrvaškim in srbskim društvom. Ob priliki St. Mokrančeve proslave v Beogradu in 60letnice »Kola« v Zagrebu je društvo poslalo svoje zastopnike. Bodoči program »Ljubljanskega Zvona« je izvajanje moderne, kakor tudi narodne jugoslovenske glasbene literature, gojje pa se bodo tudi ostale slovanske pesmi, tako češke, ruske itd. H koncu govora se je govornik zahvalil vsem članom, ki so pripomogli društvu do uspeha in procvita in je želel društvu, da bo ob priliki svoje 20letnice, katere se proslavi prihodnje leto, na višku svoje moči. Nato so se razmotrivala nekatera aktualna vprašanja, tičeča se predvsem internih društvenih zadev, na kar so se vršile volitve in je bil per acclamationem izvoljen ta - le odhor: Predsednik Lojze Drenovec, pevovodja

Prelovec, Revizorji: Tavčar, Jože Grilc, Meden in odborniki: Matul, Meglič, Lombard, Gartner, Jamnik, Cizelj, Ramšek Marica, Starič, Vizjak, Wohinc Ludvik, Sulc, Predsednik je nato ob sklepu se poudarjal izredne zasluge, ki si jih je stekel za društvo njegov častni predsednik dr. Švigelj. Izrekel mu je posebno zahvalo ter želel, da ostane »Ljubljanskemu Zvonu« tudi v bodoče naklonjen. Z apalom na navzoče, da vztrajajo na začetem delu, je nato zaključil dobro uspleli občni zbor.

— Matineja »Primorje« v korist prko-mejnih naših glazbelubecih rojakov. Po za-sluzi g. Srečka Kurnarja, novega pevovodje pevskega zbora Ljubljanske »Glasbene Matineje«, najiskrenejšega in najidealnjšega podpornika svojih primorskih rojakov, je včerajšnja matineja (brez matineje se sedaj na-še občinstvo že več dobro ne počuti) usplela kar najlepše. Brez vsake najmanjše koristi so pri nji sodelovali naši najodličnejši umetniki: ga. Thierry - Kavčnikova, g. Betteo, g. J. Matija Vera, g. Šest, Lipak, Nefat, Jeraj. Kumar kot duhoviti improvizator g. Kogol ter najmlajša g. Jeraleva. Pred vsemi moram počrtati sodelovanje dveh, na-novo v krog proizvajajočih umetnikov vsto-pivših: g. Jeraleva, naše nadvse nado-budne umetnice - vjolinske in g. Kurnar-ja, temperamentalnega akompaniatorja ga. Thierry - Kavčnikova. G. Jeraleva je sa-mobiten, izreden talent. S prečiznim in nad vse pričakovano jasnim proizvajanjem Mendelssohnovega C-mol koncerta (pri klavirju oče g. Jeraj) je g. Jeraleva za-sluzila naše izredno zanimanje. Prepričan sem, da dobimo v nji vevlažen glaseben re-produkcijski faktor, kakor hitro dokonča z veliko skrbjo in železno voljo skoro že za-vršeni vjolinski pouk, ki ga sedaj uživa pri našem najboljšemu učitelju v tej stro-ki g. prof. Šišku. Ne da bi se spuščal v podrobno oceno preple matineje, ugotav-ljam, da se je tako v umetniškem kot ma-terijalnem oziru završila v popolno zadovolj-stvo mnogobrojnih poslušalcev in nesčiš-tnih prirediteljev.

— III. sinfon. koncert godbe Dravske div. začne danes 17. tm. točno ob 21. zvečer - g. Milenko Pannovč, komponist Ju-goslov. sinfonije je prišel iz Beograda in bo pri koncertu navzoč.

— Spored III. sinfoničnega koncerta Muzike Dravske divizijske oblasti pod vodstvom dr. Čerina v ponedeljek, dne 17. tm. ob 8. uri zv. v Unionski dvorani: 1.) Bedrih Smetana: a) Overture Libuš, b) Sinfonična pesem Valenštajnov tabor (orkester) c) Večerne pesmi poje g. Zikova, d) Nagovor kralja iz opere Dalbor, poje g. Cvečič. 2.) Mifenko Pannovč: Ju-goslavenska sinfonija v 3 stavkih. Pro-gram tega koncerta je prevzel generalni konzul Čehoslovaške republike dr. Otokar Beneš. S tem koncertom so zaključene slavnostne prireditve v proslavo 100 letni-ce rojstva Bedriha Smetana. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

— Mariborčani v Ljubljani. Kakor že javljeno, poseti pevski zbor Glasbene Matineje v Mariboru v ponedeljek, dne 24. tm. Ljubljano ter priredi tu vokalni koncert, na katerem bodo izvajali celo vrsto moških in m. šanih zborov iz jugoslovenske glas-bene literature. Pevski zbor šteje 95 čla-nov in članic ter stoji pod vodstvom svo-je zborovodje ravnateljice Topiča. Ljub-ljansko občinstvo opozarjamo na ta prvi oficijelni obisk bratskega društva iz Ma-ribora ter želimo, da se v velikem številu odzove njegovemu povabilu ter poseti kon-cert. O zboru samem gre najboljši sloves ter ga smemo brez dvoma pričevati k naj-boljšim slovenskim pevskim zborom. To dokazuje njegovi izbrani sporedi in iz-redni uspehi, katerih je bil deležen do se-daj še na vseh svojih koncertih. Predpro-daja vstopnic v Matični knjigarni.

Pravni vestnik.

— Uvedba »tiskovnih senatov« na Češkoslovaškem. Po reviziji češkoslovaškega tiskovnega zakona, ki je baš v toku, naj preneha judikatura porotnih sodišč glede vseh pogreškov, ki so storjeni s tiskom. To davno pričakovano dejstvo zanima tudi nas Slovence, ki smo v čl. 13 Vidovdanske ustave dobili določilo: »Vse krivice štampam učljene sodije redovni sodovi«, pa smo precej občutli neotočnost stilizacije za Slo-venijo, v kateri so porotna sodišča po ka-zenskopravnem redu - redna sodišča. Pa praksa je ubrala pot, da porotna sodišča - »niso« redna sodišča in sedaj sodijo o ti-skovnih pregreških t. zv. sodeči senati, se-stavljeni iz predsednika in še treh sodnikov, torej samih juristov. Na Češkoslovaškem pa po odpravi porote za tiskovne pregreške nočejo izročiti judikature za tiskovne pregreške navadnim senatom samih juristov. Tam menijo očividno, da s tako judikaturno svoboda tiska ne bi bila dovolj zaščiteni! V »Češkem Slovu« smo čitali, da vlada pri-pravila načrt, po katerem se naj ustanovi za tiskovne pregreške posebne večniške So-nate, sestavljene iz jurista-predsednika, 2 juristov-sodnikov in pa dveh lajških so-dnikov, od kojih dveh pa naj bo vsaj eden novinar, morda celo oba. To dejstvo je sil-no zanimivo tudi za nas in kaže, kako do-bro so Čehi premislili, kaj pomeni izročitev tiskovnih pregreškov samo-juristom v so-le-nje, dokazuje pa tudi, da češkoslovaška vla-da dobro pozna in vpoštevata težnje novinar-jev. Preosnova sedajšnjega tiskovnega pra-va je na dnevnem redu že vsaj petdeset let. Podanih je bilo že nebroj tiskovnih predlo-gov glede kompetence za sojenje tiskovnih pregreškov, pa nčben drug predlog ni bil tako simpatično sprejet, kakor predlog Al-freda Amschla (Gracac), ki ga je stavil v Gerichtzeitung 1. 1901 in se v bistvu gla-si, da naj spadajo tiskovna hudodelstva in presreški pred posebne tiskovne senate, ki naj bodo sestavljeni iz dveh juristov in ene-ga lajškega sodnika, delegiranega v sode-šče od novinarskega združenja dotičnega mesta. Ta predlog sta si v tiskovnem ad-eksu dunajskega državnega zbora takoj osvojila poslanca Sylvester in Schä-

cker, novinarska društva so ga toplo po-zdravljala, - ali vlada ga - menda baš za-to? - ni hotela predložiti parlamentu: v svojem predlogu - Körber je bil tedaj šef vlade - je hotela tiskovne žalitve pre-odkazati kakor prestopke - okrajnim so-diščem. Novinarsko združenje Concordia je napravilo anketo, v kateri so pobijali vla-dni predlog možje kakor prof. Zucker, Pe-nizek, Ofner, Ellbogen, Auster-litz itd. V toku razprave o tem predmetu je se konservativni prof. Lammasch predlagal - krepkejšo zaščito razžaljenca - v svrhu odprave ducliranja - pa hotel odkazati tiskovne razžalitve - sodnim zbo-rom I. instance, t. j. sodečim sodiščem. ka-kor se je to sedaj pri nas po ustavi res iz-cimilo. Čehi pa hočejo seči zopet nazaj po simpatičnem predlogu Alfreda Amschla. Zdi se res, če se že porotnikom ni moglo več pripustiti sdstva glede tiskovnih pregreškov, ker podležejo preradi demagoškimi vplivom braniteljev, pa naj vendar ne sodijo sa mi juristi v tiskovnih zadevah, pri katerih naj gre v prvi vrsti za malno razumevanje vse-potične atmosfere. Vsaj ni treba, da bi la-jiški element v tiskovnem senatu predomi-niral, ali sodniki-juristi, ki tvorijo večino se-nata, naj pri posvetovanju o krivdi in kaz-ni vsaj dobe priliko, da čujejo mnenje pro-stodušno novinarja! Priobčujemo te vr-stice, da naše slovensko novinarsko udru-ženje registrira polav v češkoslovaški za-koonodaji, ko pride čas, da se na ustavi kaj revidiira bi pa pač kazalo, da se zahteva tu-di odprava gori citiranega zadnjega stavka čl. 13 ustave. Stvar tiskovnega zakona pa bodi, da pristojnost za tiskovne pregreške uredi smotrenejši, kakor doslej.

KINO IDEAL

predvaja v ponedeljek 17. torek 18 in sredo 19. marca t. j. krasno družbeno dramo iz višjih vrstov

-- Pot k svetlobi --

v glavni vlogi Hanni Reinwald in Fritz Greiner.

Prednaznanilo:

Atrakcija! Atrakcija!

- Tibetski volk -

Skolstvo.

— Štepanja vas. Dramatični odsek na-šega Sokola se pod vodstvom agilnega br. Kosmača prav živahno razvija. V tekočem letu je odsek priredil že tri igre: 10. febru-aria burki »Starinarica« in »Pot do srca« 9. marca pa Ganglovo dramo »Sina«. V obeh burkah so nastopile nove, mlajše moči. Pr-vi njihov nastop je pokazal, da bomo z nji-mi pridobili par dobrih moči, ako bodo z istim veseljem in pridnostjo nadaljevali svoje delo, kakor so ga začeli. Velik korak naprej pa je dramatični odsek storil z up-riporitvijo drame »Sina«. To je prvo resno in teže delo, ki se je uprizarilo pri nas. Mar-sikdo je dvomil, da bi mogli na našem pro-vizoričnem odru in z domačimi močmi do-stojno igrati »Sina«. Tembolj smo bili pri-predstavi vsi veselo presenečeni. Br. Kos-mač je s to predstavo dokazal, da požrtvo-valnost in vztrajnost premagata najtežje ovire. Igra je tako izborna usplela, da bi delala čast marsikateremu podeželskemu odru. Glavni igralci so živeli v svojih vlo-gah ter se je njihova igra prav lepo stop-njevala od dejanja do dejanja. Omeniti mo-ramo pred vsem krasno, naravno igrro He-lene ter njenega druga Cirila (br. Kosmač), ki sta pritegnila za seboj tudi ostale igral-ce ter si osvojila na mah vso publiko. Lep talent je pokazal br. Stojan v vlogi očeta Slemenca. Dobri so bili tudi ostali: Slak (br. Perko), dr. Trdina (br. Žitnik), Marija (s. Bokavškova), Tika (s. Černetova), Marica (s. Hlebeševa) ter Metod (br. Hlebeš); posameznim bi priporočali le ne-koliko več živahnosti. Telovadnica je bila na-bito polna občinstva, ki je sledilo z velikim zanimanjem predstavi ter po vsakem de-ljanju živahno pozdravljalo igralce. Obža-lovali so le vsi, da aglini Sokol mima pri-merne strehe, kjer bi lahko nudil Štepani-cem večkrat podobn užitek. Na splošno željo občinstva se drama »Sina« na praznik dne 19. tm. ponovi.

— Družabni večer Sokola Ljubljana se vrši dne 18. tm. (torek) v telovadnici Na-rodnega doma, za člane in po njih vpejane goste. Na sporedu godba, komični nastopi.

— Prosvetni in telovadni večer Sokola L. V soboto zvečer je priredil Sokol L. v dvorani hotela Union telovadno akademijo s sodelovanjem opernih pevcev gg. Zatheya in Burje ter operne pevke gg. Lewandov-ske. Prireditve je usplela nadvse lepo, žal da ni bil obisk tak, kakor bi ga akademija zaslužila. Prireditve sama se je vršila točno po določenem programu. Uvodoma je salonski orkester Sokola L. sviral s finim umevanjem skladbi »Iz lastne moči« in »Le calif de Bagdad (overture)«, nakar je ženski naraščaj graciozno in ljubko izvajal rajal-ne ritmične igre; moški naraščaj pa je pre-cizno in vzorno izvedel skupinske vaje. Za tem sta sledili pevski točki g. Burje in g. Lewandovske. Oba pevca sta žela za svoj trud, kakor tudi kasneje po nastopu članic in članov, tudi g. Zathey obilo priznanja. Rajalne vaje članic in raznoterosti članov v prostih vajah so bile izvedene zelo efektno. Po odmoru so sledile najlepše točke več-er, tako predvsem telovadba na drugo, ki je naravnost fascinirala občinstvo. Nekatere točke na drugo so bile izvajane mestoma res idealno. Po telovadbi na drugo je or-kester podal odlomek iz Bizetove opere »Carmen«, nakar sta se vršili zaključni to-čki, ki po uspele akademije, vaje članic z ra-keci, ki so bile navzlic kompliranosti izve-dene brezhibno in končno zadnja točka: Me-talec diska. Šest članov je predstavljalo ži-vo skupino metalcev diska in so res uprav-klasično ter efektno dovršili svoje nalogo. Vsem obiskovalcem prireditve ostane ta več-er brezdvomno v najlepšem spominu.

„Polet na Mars“

je naslov izredno zanimive povesti enega najboljših modernih ruskih pisa-teljev, grofa Alekseja Tolstega, ki pri-čne izhajati te dni v »Slovenskem Na-rodus«. Avtor te knjige, znan po svojih delih širom kulturnega sveta, opisuje čudoviti polet in doživljaje dveh Rusov na Marsu. To, kar je danes še fantazija in utopija, kar se zdi človeškemu ra-zumu neverjetno in nedosegljivo, kar vzbuja v našem omejenem poznavanju prirodnih sil in večnih zakonov vse-mirja neko bojazen pred neznano bo-dročnostjo, lahko postane v razmahu in napredku moderne tehnike aktualen problem, s katerim se bo pečal znan-stveni svet tudi praktično. Mars je že danes predmet splošnega zanimanja. Kdo ne pozna težnje sodobne astrono-mije, ki gre za tem, da dožene, kakšni so življenski pogoji na tem planetu in dadi so na njem tudi živa bitja, po-dobno človeku? Kdo ni čital o kolo-salnih tehničnih napravah, s katerimi nameravajo ameriški astronomi rešiti to uenko, ko se Mars znova približa zemlji? Človeštvu se obetajo na polju astronomije novi vevlažni uspehi, ki pomenijo popolen preokren v doseda-

njem pojmovanju prirodnih pojavov, kakor svoj čas iznajdba aeroplana.

S problemom Marsa in življenja na Marsu. Pisatelj je zbral in obdelal vsa znanstveno snov o Marsu ter jo združil s svojo fantazijo in živahnim pripove-dovanjem, ki nalikuje slogu najboljših romanov. Človeku, ki čita to knjigo, se zdi, da vidi v duhu rešitev velike zago-netke, ki je ločila doslej Mars in nje-govo življenje od nas. Poleg napelega pripovedovanja, bogate fantazije in bi-stroumnega opisanja doživljajev dveh Rusov na Marsu vpleta avtor v svoje delo tudi mnogo psiholoških in humo-rističnih momentov, ki dajejo knjigi še posebno vrednost. Na čudovit način je prepletena verjetnost z neverjetnostjo, fantazija z realnostjo in domišljija z neznanimi uspehi, ki jih je dosegla moderna astronomija na polju proučevanja Marsa.

Tolstega »Polet na Mars« je preved-en v mnoge tuje jezike in prepričan-smo, da usrečeno s tem vevlažnim delom tudi čitatelji »Slovenskega Naroda«.

Moskovski hudožestveniki pridejo!

Turistika in sport. OTVORITEV NOGOMETNE SEZONE.

ILIRIJA-PRIMORJE 7:0 (2:0).

Včeraj v nedeljo sta se vršili na igr-šči S. K. Ilirije od L. N. P. določeni tekmi za olimpijski pokal. Dasiiravno igršče ni bilo v idealnem stanju, ker je bilo mestoma pokrito s snegom, sta se tekmi Ilirija-Primorje in Hermes-Jadrani vršili v zelo ži-vahnem tempu in sta nudili številnim ob-iskovalcem ne baš estetične, ali zadovoljiv užitek. Moštvo prve tekme je nastopilo v sledeči postavi: Ilirija: Miklavčič-Beltram, Dolinar-Grlic, Lado in Milan Z. - Vidma-ler, Pammer, Omon, Učak in Zupančič I. Primorje: Jančigaj-Birsa, Stošir-Vrančič, Piro, Vindiš-Ternouc, Pretnar, Schallecker, Galešič, Poduje.

Potek igre.

Tekma je počela v precej živahnem tempu z obojesranskimi menjajočimi na-padi. Radi neugodne terena ni mogla ena, kakor druga stran uveljaviti izrazite kombinacijske igre. Proti koncu prvega polčasa je bila opažati lahna premoč Ilirije in vratar Primorja Jančigaj je večkrat mo-ral stopiti v akcijo ter je bravurozno odbil nekaj močnih strelcov. Vendar se je napadu Ilirije kasneje posrečilo zabiti dva goala. V drugem polčasu je premoč Ilirije kon-stantno naraščala in sledili so vohementni napadi na primorska vrata. Moštvo Iliri-je, kateremu se je poznal sistematičen trening, se je polagoma prilagodilo razmo-čenemu terenu in napad je razvil lepo kom-binacijsko igrro, katero je vedno zaključil z efektnim strelom na goal. Jančigaj je imel vsega posla, vendar sam ni mogel rešiti vsega in tako se je dogodilo, da je moral v svoje svetlišče spustiti še pet težkih ne-ubranljivih goalev. Končni rezultat je zna-šal 7:0. Tekma je bila zanimiva do zaključ-ka. Sodi je korektno in zadovoljivo g. Be-neš. Visoko zmago Ilirije je treba pripiso-vati dobremu treningu in spretnemu vod-stvu trenerja Pammerja, ki je dirigiral na-pad z velikim uspehom. V splošnem je tudi vse ostalo moštvo igralo zadovoljivo. Pri-morje je bilo handicapirano s tem, da je nastopilo brez vsakega pravega treninga. Njegovo moštvo, sestavljeno večinoma iz novih igralcev, se ni znalo igrati in je nu-dilo zelo raztrgano, brezmiselno igrro. Dobro delo je opravil predvsem vratar Jančigaj, deloma je zadoščala obramba in dobra je bila tudi krilska vrsta z Vrančičem na čelu. Napad je bil izven forme. Med tekmo, ki je bila včasih podobna pla-valni, je došlo večkrat do komičnih prizor-ov.

JADRAN:HERMES 3:0 (2:0).

Druga tekma je končala z zmago Ja-drana. Ki je poslal vztrajnejšo moštvo v boj. Prvi polčas je imel Hermes nekoliko več od igre, ni pa znal svoje premoči izra-bit pred goalom, kar mu je tudi preprečil izborni disciplinarni Jadrani vratar Von-čina, ki je obranil precej ostrih strelcov. Ja-dran je v tem času dosegel po Grlicu en goal, enega pa je zagrešil Hermesov branilec. V drugem polčasu je Jadrani deloma blokiral vrata Hermes, vendar se mu kljub vztrajnim napadom ni posrečilo zlo-miti odpor Šiškarjev. Sele proti koncu igre je padel po Martinjaku tretji goal.

S tem je bilo tekovanje v prvi etapi zaključeno. V finale predvaja Ilirija in Ja-dran. Drugo tekmo je sodil g. Vodišek isto-tako dobro.

Beograd, 16. marca. V soboto in ne-deljo je gostoval v Beogradu zagrebški proti Jugoslaviji. Rezultat prvega dne je bil 4:1 v korist Jugoslavije, drugi dan pa je ostala tekma neodločna 4:4.

NOGOMETNE TEKME.

— Carigrad, 17. marca. (Izv.) Zagreb-ski Gradjani: Galata Serail, najboljši nogo-metno moštvo Turčije 3: 1.

— Beograd, 17. marca. (Izv.) Klub sa-beemu terenu je bila včeraj nogometna tek-ma med Jugoslavijo in zagrebškim Haškom. Rezultat 4: 4. Igra Jugoslavije je bila zelo vzorna.

— Dunaj, 17. marca. (Izv.) Vienna je mogla samo 24 ur obdržati prvenstvo. Ama-teurji so končno uspleli, da se obdrže na vi-šini. Rapid je na drugem mestu. Amateuri: Hakoach 3: 1, Rapid: Herta 3: 2, Sport-klub: Waf 7: 0, Admira: Ostmark 2: 1.

— Berlin, 16. marca. Ob navzočnosti 30.000 gledalcev se je danes vršila tekma med reprezentancama Berlin: Hamburg z rezultatom 3: 1.

— Praga, 16. marca. Slavija: brnski Makabi 1: 0.

— Bruselj, 16. marca. Praška Sparta: Gutsmuts 4: 3.

— Glasgow, 16. marca. Škotska: An-glija 1: 1.

— Belfast, 16. marca. Wales: Irsko 0: 0.

KAKOR ROLA MED TRNJEM

se lahko smatra

MILO „GAZELA“

ki po svoji nedoseglji-

vi kakovosti prekaša

vse druge proizvode.

Bel, čist in varno trpčnost portla

Otvoritev razstave gradbenih načrtov.

Maribor, 16. marca.

Danes dopoldne se je v veliki ka-zinski dvorani na preprost, a vendar svečan način izvršila oficijelna otvor-itev razstave gradbenih načrtov, ki jo je priredila, kakor znano, kreditna stav-ba na zadruha »Mojmir«. Otvoritev sta se udeležila g. veliki župan dr. Ploj in škof dr. Karlin, mestno občino je zastopal, ker je bil župan zaradi konference z graškim županom zadržan, ravnatelj mestnega magistrata g. dr. Köchler, umetniški klub »Grohare« pa je zastopal g. profesor Ojvaj.

Po kratkem pozdravu odličnih go-stov od strani g. Horvata kot predse-dnika zadruge in g. Pirca kot ustanovit-lja in tajnika zadruge je g. veliki župan otvoril razstavo. Dr. Ploj in škof dr. Karlin sta si z zanimanjem ogledala ce-lo razstavo.

Proti pričakovanju se je velika dvo-rana tako napolnila z razstavinimi ob-jekti, da mnogi v zadnjem trenotku do-spleli načrti čakajo na primernejšo uv-stittev. Razstava je tako prirejena, da pridejo do veljave tudi po otvoritvi pri-hajajoči načrti. Z večjo množino načr-tov so zastopana gradbena podjetja: Acceto, ing. dr. Kasal, Ljubljana (po-družnica Maribor), Vadlak, Trbovlje, R. Kiffman, Maribor, inž. Antzinger, Linc (lične betonske stavke). Izmed domačih podjetij v posamihi načrtih so še: Spes, Vrabl, Nossimbene, Jugosl. inženersko podjetje (slednja dva s starejšimi načrti). Med inozemskimi podjetji z manjšimi projekti: arhitekt Pürstinger Dunaj (be-tonske stavbe), Seychener, Waidhofen, (lesene eno- in dvodružinske hiše), Siciété Anonyme de Pelo, E. H. Riebel.

Gospodarstvo.

Dr. Konrad Vodusek:

NAŠA TELEFONSKA MIZERIJA.

Že večkrat smo poudarjali povsem prostodušno in odkritosrčno, da smo mi Slovenci po svojem vstajenju in vključitvi političnemu osvobođenju prišli v gospodarskem oziru nekako v kajbo. Če ne verjameš tem besedam, pa vrzi kratek pogled na veliko ali malo zidno karto SHS, da vidiš, kako spretno smo odrezani od morja in potisnjeni v gorski kot z naravnost nestrategičnimi, pač pa tragičnimi mejami.

Nočem pa prelivati danes nikakih solza nad to svojo odmerjeno nam usodo. In ne maramo ponavljati in poudarjati te resnice v kakem pavšalnem, splošnem, za marsikoga že obrabljenem smislu, da si po drugi strani gotovo nihče od nas Slovencev dandanes ne more zahtevati, da bi samega ali pristiljenega veselja skakali ali odskakovali od svojih osvobođenih tal kakor kakšni jugoslovenci — feaki.

Nihče pa nam ne more šteti v zlo, da dvignemo svoj ponižni glas prav sedaj ob trgovinskih pogajanjih med Italijo in našo državo in opozorimo mero-dajne kroge in svoje odgovorne zastop-nike na razne »predpotopnosti« sedanjih razmer in med njimi zlasti na — telefonske razmere in prilike v Slove-niji.

To poglavje sega daleč in globoko v gospodarsko našo delovanje in napre-dovanje. Saj je telefon, in naj bode ene ali druge vrste, starejšega ali modernejšega sistema, izmed glavnih gospo-darskih pripomočkov pač na celim sve-tu, tako da njegov pomen tudi za nas Slovence ni treba razlagati in razkla-dati.

In vendar smo mi Slovenci še dan-danes baš kar se telefona tiče, tudi in še posebej »in una scatology di ferro«, v železni gajbi ali kletki. Naš telefonski položaj je naravnost ganljiv! Tem več-ja sta veselje in korist naših sosedov, da se moramo mi Slovenci v tej izola-ciji v potu svojega obraza truditi za vsak najmanjši stik s sosednim inozem-ctvom, katero nam je v širšem smislu in obsegu, da si pred našim nosom ta-korekč zaprti in zaklenjeni.

Pa ne samo to, še hujše zlo se godi z nami. Po našem ozemlju so položene žice in telefonske vezi, ki spajajo Ita-lijo z Avstrijo in Čehoslovaško. No, in Slovenci, ki smo na teh linijah le nekaki nadležni gosti, ki lovimo dan na dan kako prosto urico na teh zelo zaposle-nih prokah, kakor go'obe po zraku, še danes nimamo svoje lastne zveze, svo-jeja neposrednega stika s Trstom, Re-ko itd.

Pa še hujši in še bolj smešen je naš položaj. Trst - Dunaj imata dve kom-pletni progi, katerih se poslužuje v po-sebnih urah tudi Gradec in na katerih ima svojo lepo razpredeljeno in dosegljivo zvezo tudi Praga.

Poleg teh prog je obstojala že pred in med vojno posebna proga Trst-Ljubljana - Maribor, ki se lahko zveže da-lje. Ta proga v svojem delu Ljubljana-Maribor je v živahni porabi. Del te pro-ge Ljubljana - Rakek se rabi tudi po-vsem normalno. Toda — in tu bi člo-vek skoro skočil iz kože — nadaljni del te proge Rakek - Trst itd., ki je že dav-no povsem izdelana, ki krasno deluje med Postojno - Trstom, ta del proge je pretrgan od naše proge Ljubljana-Rakek. In to to že ves čas, tako, da Ljubljana - Trst na tej popolnoma prirejeni progi že od novembra 1918 sem ne mo-reta — govoriti! Zategadelj pa lahko rečemo — facta loquuntur! In lahko še dostavimo, da mi Slovenci nima-mo nikake krivde na tej neverjetni pre-seki med Ljubljano in Trstom. Tak prepad med nami bi bil razumljiv le te-daj, če bi tu grmeli — kanoni, ne pa v že skoro idiličnem povojnem času, ko se je promet iz prvočasnih zastraženih in policijskih oblik vendarle razvil več ali manj po naravnem potu v dokaj ži-vahno recipročnito. Dandanes naše razmerje z Italijo postaja ali vsaj ima postati prijateljsko, da-si je to prijateljs-tvo — nihče naj nam ne zameri te opazke — v še precej tankih povojih. Če pa naj pride »post nubila — phoe-bus«, če naj se med nami v resnici ustvari resnična sosedna ljubezen, od-krita in nesebična, potem je glavni po-goj, da na eni kakor na drugi strani odpade vsak telefonski pomislek, zla-sti ker se s samo odpravo telefona, — in to smo v zadostni meri opazili — še ne da zatreti vseh stikov, kakor po drugi strani izolacija in separacija sko-duje obema sosedoma in ne pomeni ni-kake korekture preteklosti, katere se ni sramovati nam!

V tem oziru tedaj upamo, da se Ljubljani odpre ta stik, ki je v gospo-darskem oziru gotovo potreben, in to čim prej in brez vsakih navadnih ali umetnih ovir in bremen za našo jugo-slovansko vporabo.

Prav zelo važna pa je tudi naša zveza s Sušakom, ki se bode vsak dan bolj in večkrat uporabljala. Ta proga je

tudi za nas Slovence takorekoč princ-palna zveza. In tudi tukaj se morajo razmere temeljito in kar najhitreje iz-premeniti. Dandanes ima Zagreb svojo direktno zvezo s Sušakom, oziroma Re-ko. Hvala Bogu! Tako ima vsaj hr-vatsko središče s morjem svoj kontakt, ki se bode — kakor vemo — brez vse-ga dvoma v najkrajšem času prav zelo ojačil in moderniziral. Ker ima Zagreb svojo posebno zvezo tudi z Mariborom, govori dandanes Ljubljana in Maribor s Sušakom le — čez Zagreb! S tem, čez — govorjenjem pa je nezadovoljen — in to z vso pravico — Zagreb, ker mora oddajati linijo, ki jo sam rabi in tudi lahko zahteva. Nezadovoljna in ovirana sta pa ravno tako ali pa še bolj tudi Maribor in Ljubljana, ki takorekoč živita in telefonirata le ob zagrebške mišlosti in dobre volje, kateri se pa zo-pet radi tega prav gotovo ne more oči-tati prav nikak egoizem. Vzpričo nuj-nosti in hitrosti, ki se zlasti dandanes zahteva v poslovnem in sploh trgo-vskem poslovanju, ko je čas — denar v povojnem valutnem smislu, skrbti pač vsak najprvo za se. In nemogoče nam je verjeti sicer trdovratnim govoricam, da Zagreb namenoma — tlačil Ljubljano?

Ljubljana ima sicer — ne čudite se — tudi svojo posebno zvezo s Karlov-cem. Vsakdo bi nadalje mislil, da ima Karlovec svoj poseben stik tudi — s Sušakom. Pa kaj še! To zvezo mora Kar-lovec dati zopet — Zagreb. In tako je tudi živahni, rastoči in širječ se Karlo-vec odvisen od zagrebške zveze in mi-losti. Da pa Zagreb ne more odstopati te zveze vsikdar, kadar to zahteva — četudi s ponudbo desetere nujnosti in pristojbine — Karlovec, si lahko raz-misli vsak telefonski večak, pa tudi vsako gospodarsko otroče.

Taka je stvar z Zagrebom in s Sušakom. Še hujše je seveda z Dalmaci-jo! In vendar je vseh nas skupna nalo-ga, da se naš sever in jug čim tesneje objameta in okleneta jeden drugega. Dandanes je pa vsak tak objem nemo-goč še celo na telefonu! Kolikor nam je znano, gre na primer zveza med Ljubljano in Splitom čez Zagreb, Brod na Savi, Sarajevo - Split, seveda z vmes-nimi postajami. Huda je ta telefonsko-romarska noč! Zagrebško situacijo na-pram Ljubljani smo že na hitro označili gori. Kako naj tedaj Ljubljana govori recimo s Splitom? No, čez Brod na Sa-vi, čez Sarajevo! Manjka le še — Črna gora! Ali si moreš izmisliti še kako mo-dernejšo, hitrejšo in racionalnejšo zvezo? In to v letu 1924!

Mi se danes namenoma vzdrižmo vsake kritike. Omenimo pa naj, da se v naših srednjeevropskih krogih dan na dan toliko zdihuje in zabavlja čez vso to mlizerijo. Krivda je zelo deljena in tudi — že historična. Le čudo, da toliko časa že vse to prenašamo. Zategadelj pa naj se odslej za vse te abc-potrebe in pogoje našega gospodarskega vsta-ljanja poprimo s hitro roko in pravo pa-metjo — brez vsake politične kontreni-me, brez medsebojnega spodkopavanja, kar je ena izmed glavnih točk naše slo-venske sedanjosti.

Da pa taka naša sedanjost zlasti nujno rabi vse več in vse boljših tele-fonskih zvez — in sicer huj nego n. pr. najmodernejša radio - koncerte itd. — priznamo vsi, ki želimo kar najnujnejšo ureditev naših gospodarskih, zlasti pro-metnih razmer, te krenke in sodočelne podlage naše ozdravljajočine krepeče se jugoslovanske valute in moči.

— z Dobrota. Direkcija državnih želez-nic v Ljubljani razpisuje dobavo 2000 ko-madov »Stahschelben-lederette«, normal-nega tipa. Vzorec in pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem oddelenju Direk-cije drž. železnice v Ljubljani.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 17. februarja. Sprejeto ob 13.

— Devize: Curih 14.07—14.17, Pariz 3.855—3.905, London 347.20—350.20, Dunaj 0.11355—0.11555, Praga 234.50—237.50, Trst 345.375—348.375, Newyork 80.70—81.70. — Valute: dolar 80.50, — lira 3.42. —

— Efekti: 7% invest. pos 1921 63—65, 2% drž. renta za ratnu šteto 156—160, Ljubljanska kreditna 240—242, Centralna banka 69—70, Hrv. eskomptna banka 166 do 168, Kreditna banka, Zagreb, 148—150, Hipotekarna banka 885—895, Jugobanka 139 do 140, Praštediona 960—970, Slavenska ban-ka 114—115, Eksploatacija 154—159, Drava d. d., Osijek 435, Sečerača, Osijek 1460 do 1490, Isia d. d. 62—64, Nihag 130—135, Gut-man 1530—1550, Slaveks 775. —, Slavni-ja 154—156, Strojne tovarne 150—160, Trho-veljska 790—800, Union, paromlin 975—1000, Večve 180—185.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curih. 17. marca. Današnja borza: Beograd 7.075—7.155, Praga 16.675—16.70, Newyork 578.50—579, London 24.75—24.795, Pariz 27.80—28.80, Milan 24.60—24.70, Ber-lin 1.20—1.31, Dunaj 0.00814—0.00817, B-ka-rekta 3—3.10, Sofija 4.05—4.15, Amsterdam 214.50—215.

— Trst. 17. marca. Današnja predborza: Beograd 28.90—29, London 100.10—100.40, Pariz 111—112, Newyork 23.35—23.50, Curih 404—406, Praga 67.25—67.50.

To in ono.

RELIGIJA BODOČNOSTI.

Vsako lahko sam opazuje, kako se dandanes širi lakost in indiferentizem v verskih vprašanjih. Celo etično močni indi-vidui, ki recimo tudi spoštujejo religijo, stremijo večkrat po tem, da bi se izmuznili iz tesnih okovov dogme in se na nov način prilagodili življenju. Ni bilo malo mislečih ljudi, ki so si rekli, da bo religije kmalu konec, ako bo šla stvar v tem tempu napre-l. Ta dedukcija je sama po sebi brezdomno eksaktna, ampak premise so napačne. Ali je mogoče misliti, da bo doba, ki ima brezčis-ni brzozjav, radiofone in aeroplane, varno hranila ideje dobre, ki je bila mnenja, da je grom glase Boga, ki govori nad oblaki. Kdor misli, da se religija bliža svojemu koncu, ta zamenjava religijo z njenim zunanjim iz-razom. Religija je neporušljiva. Doktrina ali pa vera sta vedno bili v tekočem stanju. Fundamentalizem je sicer vedno igral važno vlogo, toda njegove važnosti se ne sme pre-nejavati. Kajti po vsem svetu naldemo re-šne može, ki se izrecno priznavajo za krsti-jane, pa vendar niso zadovoljni z dogmo. V katoliški cerkvi je samo pritisku eklezia-stičnega vijaka prisilovati delstvo, da je zamočilo modernistično gibanje, ki ni bilo nič drugega nego burkanje starih rimskih voda. To burkanje je bilo izraz duha dobe. Krščanstvo je, hvala Bogu, postalo pre-dvsem etično. Religija bodočnosti bo vedno bolj nedogmatična. Tu pa se religija pribli-žuje protestantizmu v najglobljem pomenu te besede. Sila duhovnišča mora usahniti in izumreti, čim se bo spoznanje razmahnilo po svetu. Lahko je mogoče, da bo romanizem imel tu ali tam uspehe. Toda struna svetovnega napredka dere proti ob-lasti duhovništva.

Religija bodočnosti bo morala imeti več smelosti, nego smo to videli v bližnji pre-tteklosti. Bilo je upanje, da bo smotni iz-bruh modernizma v nedrhi katoliške cerk-ve znoter oživel, pa zaman. Ni bilo smelo-sti. Religija bodočnosti bo morala biti soci-alna in politična v najboljšem smislu be-sede. V mnogih slučajih so politične akcije ključ za religiozni napredek.

Kakor jekle bi morale
biti zdravje, pa je za nič!
Zakaj? — Ker v hrani
manjka „Juhana“!

Kratkočasnice.

Dobro razumel...

»Čul sem, da je Vaš stric tako bolan, da morate biti na vse pripravljeni.«
»Ne, na vse ne. Meni je zapustil samo polovico.«

Pogovor v tramvaju.

A: Oni mladenič, ki nama sedi naspro-ti ima res krasne zobe.
B: Te ima od mene.
A: Aha, torej Vaš sin!
B: Ne, sem zobotehnik.

V orisnici.

V neko nočišnico je prišel tujec, ka-teremu so pokazali pacienta, ki je zado-voljno sedel na lesenem konjčku in se gu-gal semtertja.

»Težak slučaj je razlagal zdravniki, smo je napravili neki zelo lepi deklici ženi-tono ponudbo in je bil zavrnjen. Od tega časa mu manjka »kolešček« v glavi.«

Nato si je tujec ogledal druge bolnike. V neki gumiasti celici je bil moč, ki je rjo-vel in se zaletaval z glavo v steno iz gu-me, da je kar grmelo.

»Kaj je s tem močem?« je vprašal tu-jec.

»Ta je poročil devojko, ki je onega zavrnila.«

»MESALINA«

Kino »Ljubljanski dvor«.

Kaj je Mesalina? Tako se je spraševalo po Ljubljani te dni. To uganko je včeraj razrešil Kino Ljubljanski dvor, ki nam je predvajal mogoče najkrasnejši klasični film, kar smo jih dosedaj imeli v Ljubljani. Po mnenju očitencev film prekaša »Sodomu in Gomoru« in »Parsonovo ženo«. V njem nam je podana verna slika iz življenja in tradicij starega Rima. Pompozne prireditve, luku-lične pojedine, bakanaliki plesi — vse kar je karakteriziralo nekdanje Rimljane, nam film predoci Režija in arhitektura sta kolo-salni, nekateri prizori bajnokrasni in vse-bina nadvse interesantna. Naslovno vlogo igra žena-demon, ki je pravi bič božji. Naj-večji močje in vojskaki ji padajo k nogam. Na rimskem dvorcu, kjer caruje Mesalina, vlada razkošje in hogostvo, vrše se intrige, umori in uboji. Glavno jedro filma pa tvor-i boj treh žensk za — ljubav ženja, ki se pa ne ukloni ljubeznjivosti prvih dvh, tem-več ljubi tretjo — pošteno devojko. In zdaj se prične maščevanje nad ubogima...

Društvene vesti.

— J. A. D. »Triglav« Ljubljana. Na V. r. o. z. izvoljeni odbor se je na svoji prvi odbo-rovi seji z dne 14. im. konstituiral sle-deče: predsednik: Odon Planinšek, cand. iur., popredsednik: Lovrec Mirko, cand. iur., tajnik: Dougan Ivo, stud. iur., knjižni-čar: Prondan Josip, stud. med., gospodar: Čvetko Franjo, stud. iur., zapisnikar: Ku-harič Boris, stud. teh., odbornik: Repič Franjo, stud. med., revizorja: Kajnih Zdrav-ko, cand. iur., Erhatč Ivo, stud. teh.

— Društvo vpokojenih javnih name-ščencev za Slovenjo v Ljubljani, ima svoj redni občni zbor v torek, dne 18. im. ob sedmih zvečer v restavraciji pri »Mrazu« na Rimski cesti.

Nainovejša poročila.

Ekspozé zunanjega ministra.

Važne izjave dr. Ninčiča o našem razmerju do nove angleške vlade. — Bolgarsko vprašanje.

— Beograd, 17. marca (Izv.) Današnja seja narodne skupščine je pričela ob 9. do-poldne. Po kratki razpravi je bil v podro-bnostih sprejet proračun ministrstva za na-ravno zdravje, na kar je sledila zanimiva debata o proračunu zunanjega ministrstva. Pred pričetkom razprave je povzel besedo zunanji minister dr. Ninčič, ki je v zelo ob-sežnem ekspozéu podal splošni pregled in sliko vseh važnih vprašanj političnih pro-blemov. Nekatera vprašanja je minister v vseh podrobnostih in finessih očrtal, tako bolgarsko vprašanje, naglašujoč našo is-kreno pripravljenost za medsebojno brat-sko zblizanje.

Zunanji minister je med drugim izjavil: Nemčija in zavezniki. Kraljevska vla-da je z vso pazljivostjo spremljala dogod-ke, ki so se zadnji čas odigravali v Nem-čiji. S pomočjo zaveznikov je vporabila vse sile, da se na temelju pogodb ustvari taka situacija, ki bo lahko omogočila in okrepila mir v Evropi na korist vseh na-rodov. V tem smislu smo pozdravili z velikim zadovoljstvom odloke reparacijske komi-sije, da se sestavi dve komisiji strokovnja-kov, ki bodele proučevale sredstva za ravo-notežje budžeta Nemčije in stabilizacijo nemškega novca, ki bodele okrenili vse, da se v Nemčijo povrnejo izvoženi kap-i-tali. Nemčija sama bo pozvana na iskreno odgo-dajanje. V tej smeri skrbno smotritre dogodke v Nemčiji Francija in Anglija, ki ste v prvi vrsti poklicani, da najdete pota in način za rešitev reparacijskega vpraša-nja. V vprašanju politične in gospodarske konsolidacije je treba z zadovoljstvom konstatirati, da je nova angleška vlada g. Macdonalda odločena z vso odločnostjo voditi politiko, da se čimprej doseže spo-razum s Francijo v tem vprašanju in bo s tem sporazumom odpravljena glavna ovi-ra. V reparacijskem vprašanju, v katerem smo mi tudi materialno angažirani, smo z obema narodoma vezani na staro tradi-cionalno prijateljsko in politično solidar-nost. Mi ne bomo nikdar pozabili, da je bila Francija vsikdar in ob vsaki priliki naš iskren in odkrit prijatelj. Francija je za nas storila vse, kar je bilo v njenih močeh. Z angleškim narodom se je ustvarilo zbliz-žanje v vojnih neprilikah in vojni sreči. Razvilo se je to zblizžanje v trajno prija-teljstvo, za nas je dolžnost tu naglašati, da se je pokazalo prijateljstvo britanske vlade ob vseh prilikah, ko se je pri njej za-htevalo od nekod njena intervencija v naših notranjih zadevah. Tako stališče go-polnoma odgovarja tradicionalni angleški politiki.

Sporazum z Italijo. Zunanji minister je za prešel na sporazum z Italijo in je v glavnih črtah pojasnil temeljna načela v Rimu sklenjenega pakta o prijateljstvu in iskrenem sodelovanju. Minister je ugotov-il, da je v vsem svetu našel globok odmev in pažno pakt prijateljstva in srčnega so-delovanja, kateri pakt bo omogočil mirni razvoj obeh sosednih držav. Lansko leto na skupščini Društva narodov v Ženevi je na-stalo veliko vznemirjenje, da lahko nastane radi Reke resen konflikt. Vladi obeh držav ste sedaj odstranile vse ovire in pakt je dvignil urzel obeh držav. Pakt prijateljs-tva vsebuje iskreno željo obeh držav, da se mirno razvijajo medsebojni odnošaji na temelju prijateljstva in medsebojnega za-upanja. Sklenjeni pakt je važen faktor za ohranitev miru v Evropi. Pravčasno o paktu obveščeni naši zavezniki so nam iz-ražili svoje zadovoljstvo in veselje. Beneš in Duca sta brez pridržka soglašala na se-stanku Male antante, da naš pakt prijateljs-tva dviga ugled vseh držav Male antan-te in je koristen vsem narodom naše drža-ve. V Franciji so z zadovoljstvom in jasno izrazil veliki značaj tega pakta. Pakt je bil ravnotako z veseljem in odobravanjem sprejet v Angliji, Ameriki in v drugih drža-vah.

Male antanta in Poljska. Zunanji mi-nister je za tem zelo podrobno govoril o stališču Male antante in nie pomenu za ohranitev splošnega miru v Evropi. Male antanta kot faktor miru si je priporila od-ločilno in vplivno besedo. Z dosedanjim de-lom je Male antanta tesno zvezana s Poljs-ko republiko, s katero hoče naša država nadaljevati svoje dosedanje prijateljske stike in bo z njo sklenila različne pogodbe, tako trgovinske, s katero se urejajo med-sebojni trgovinski in gospodarski odnošaji.

Naša država in balkanski polotok. Zelo zanimiva so bila izvajanja zunanjega minis-tra o položaju naše države na balkanskem polotoku. Glede Albanije je zunanji minister konstatiral iskreno in dobro razmerje sosed-stva. Že z ozirom na zemljepisni položaj na-še države imamo na Balkanu važne interese, ki jih mora naša politika vpoštevati. Mirov-ne pogodbe vzpostavljajo na balkanskem polotoku normalne razmere ter skušajo ola-čiti in okrepiti na ta način med balkanskimi narodi mir in javno varnost. Na žalost smo dosežili tu le delne uspehe. Z Albanijo so odnošaji prijateljski. Minister pričakuje, da bo nova alb. vlada podpirala našo vlado v stremelju, da se omeji in uduši gibanje makedonskih komitasev. Napadi kačakov so zadnji čas ponehali. Kar se tiče Grške, je zunanji minister med drugim pripomnil, da mi pazljivo in skrbno sledimo razvoju no-tranjih političnih dogodkov v tej prijateljski državi. Naše stališče je opredeljeno z izja-vami, ki jih je dal minister že v nar. skup-ščini. Mi se ne želimo vmešavati v notranje prilike Grške, to pa je treba tako tolmčiti, da želimo v našem interesu konsolidacijo notranjih razmer Grške in da se čimbolj okrepe medsebojni stiki.

Zelo podrobno in med splošno pazli-vostjo zbornice je nato zunanji minister go-voiril o bolgarskem problemu in o makedon-skih organizacijah. S prevratom z dne 9. junija lanskega leta je prišla na Bolgarskem na krmilo nova vlada. V svoji politiki smo pričakovali nainreke od nove vlade nie dela, kako ima izvršiti po mirovnih pogodbah in drugih pogodbah prevzete dolžnosti in ob-veznosti. Bolgarska vlada je izjavila, da hoče z vsemi sosednimi državami dobre pri-jateljske odnošaje, z zadovoljstvom smo vzeli na znanje nie izjavo, da želi izpolniti vse mednar. obveznosti in da izvrši tudi niški sporazum. Dne 1. oktobra 1923. sta se v Sofiji sestali bolgarska in naša komisija, da uredite razna gospod. in druga vprašanja, v glavnem vprašanje makedonskih organizacij, ki se nahajajo na bolgarskem ozemlju. Obveznosti, ki jih je bolgarska vla-da prevzela glede teh organizacij, so na ža-lost niso izpolnjene in jih Bolgarska odla-ga. Za tem je zelo podrobno govoril o mako-donskih organizacijah in njih delovanju, konstatirajoč, da dobivajo te organizacije materialno in denarno pomoč od strani bol-garske vlade. Pod sedanjim režimom se ma-kedonske organizacije gibljejo popolnomo svobodno v svoji akciji.

Zunanji minister je prepričan, da akcija makedonskih emigrantov ne bo prinesla po-zitivnih uspehov, čeprav delajo živahno pro-pagando v inozemstvu in to tudi radi tega ne, ker mi naših v treh bitkah s krvjo osvobođenih kraljev pod nobeno ceno ne moremo prepustiti. Mirovne pogodbe so nam te kra-je definitivno priznale. Mi mogoče govoriti o kaki slovanski narodni manjšini v Makedo-niji in v Južni Srbiji. V Sofiji mora prav dobro znano biti, da v Južni Srbiji ne obsto-ja nikakva bolgarska narodna manjšina. S posebnim poudarkom je nato zunanji minister omenil, da ostanemo na Balkanu verni oni politiki, ki zavaruje narodu boljšo dobo mira in mirnega razvoja vseh narodnih sil.

Treba znati, da revolucionarni mako-donski odbor v Bolgariji ne more nikdar voditi boja z našo državo in da homo umeli ohraniti mir in splošni red v naših krajih. Kakor hitro bo bolgarska vlada odstranila glavne stebre makedonske propagande in vse ostale ovire, tedaj smo pripravljeni ta-koj storiti vse za zblizžanje obeh slovanskih narodov. Vemo tudi dobro, da bolgarski na-rod ne želi nikakih avantur in da si želi iskrenih odnošajev s slovanskimi brati.

Zunanji minister je nato navajal v dru-gem delu svojega govora z raznimi državami sklenjene pogodbe, stanje reparacij, ki jih imajo plačati Avstrija, Nemčija, Bolgarska, Madžarska. Navajal je tudi vse razmejit-vena dela itd.

Ekspozé je zbornica sprejela z odobra-vanjem na znanje. Mestoma so med govo-rom padli živahni medklici od strani opo-zicije.

Za tem se je pričela zunanje-politična do-bata. Prvi je govoril posl. dr. Hohnjce (Jug. klub).

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

Dr. Dralle's Malattine
glicerinov in medeni sok bres
tolčeha.

Cudovitega učinka proti poročeti, krhki in raz-pakani koži. — Etno parfumerano.

Milo Malattine. Puder Malattine.

Dobitna in parana.

Glavna zalega za preprodajalce 1915 D. D., oddelak
Juri Dralle, Zagreb, Palmotičeva ulica broj 66.

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom tužno vest, da je naš ljubljani so-
prog, oziroma oče, brat, stric in svak, gospod

Jože Hafner

poselnik in gostilničar

po daljši mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, v 67 letu svoje starosti danes ponoči mirno preminul. Pogreb nepozabnega rankega se vrši v torek, dne 18. t. m. iz hiše žalosti Trata, kolodvor Škofja Loka, ob četrti na 5. in od kapucinske cerkve v Škofji Loki ob 5. na pokopališče v Staro Loko.

Maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah. Bodi mu ohranjen blag spomin!

TRATA-kolodvor, ŠKOFJA LOKA, dne 17. III. 1924.

Žalajoči ostali.

Klavirska delavnica
R. WARBINER Ljubljana
Bilborjeva ulica 5.

Popravilam in uglašujem klavirje in harmonije strokovno in ceno

Prva preoblikovalnica
damskih slamičkov in moških klubov

Barborič - Završan
Ljubljana - Mestni trg 7
Izdeluje po najnovejših modelih. Istotam velika zaloga damskih slamičkov, nakitnih in praznih in raznovrstnega nakita.

Proda se

večja množina makulturnega papirja, kilogram po 5 dinarjev.

Narodna tiskarna v Ljubljani.

Pomožnega obratnega inženjerja

s dovršeno strojno tehnično fakulteto, izvežbanega v električni in strojni stroki iščejo za obrat Vevče s takojšnjim nastopom **Združene papirnice Vevče**. Gorilane in Medvede d. d. v Ljubljani, Dunajska cesta 1 b. — Pogoji: jugoslovansko državljanstvo. Prosto stanovanje s kurjavo in razsvetljavo zagotovljeno. S poplačom življenja in prepiat izpričeval ter morebitnimi referencami opremljene ponudbe so nasloviti na **Tajništvo Združenih papirnic**, Ljubljana, Ljubljanska kreditna banka.

Zahvala.

Vsem, ki so nam ob priliki bridke izgube našega dragega pokojnika, gospoda

dr. Franca Kosa

stali ob strani s tolažečo besedo in dejanjem, ga spemili na njegovi zadnji poti v tako obilnem številu, se poslovili od njega s besedo ob odprtem grobu in mu nasuli cvetja na gomilo, vsem naša najpristnejša zahvala.

V Ljubljani, dne 16. marca 1924.

Rodbina Kosova.

Od dobrega najboljši!

Od dobrega najboljši!

Dvojno sladna „Meta“ ržena kava

v zavrtkih po pol in petino kilograma. Produkt dolgotrajnih preizkušenj! Odlikuje jo najfinjši okus in aroma! Najbolji nadomestek zrnate kave „ADRIA“, tvornica žitne kave, veletržnica zrnate kave, GLINCE pri LJUBLJANI.

Otvoritev.

Tvrda

Franc Szantner

Specijalist za ortopedične in anatomske obuvale in zaloga čevljev

sprejema naročila za čevlje po meri in popravila

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA UL. 1

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar. Plačuje se vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov vsaka beseda 50 para. — Najmanjše pa Din 5.—

Službe

Ekonom
z daljšo prakso, mlad, ne-
oženjen, zmogel samo-
stojno voditi gospodar-
stvo, več vseh gospodar-
skih del kakor živino-
reje, sadjarje, vrtnar-
stva, gozdarstva i. dr. —
išče primerne mesto ali
kakšno veleposredstvo ali
tudi pri kakšni lesni tra-
govini s večjim obratom.
— Ponudbe pod »Zanes-
ljiv/1869« na upravo »Sl.
Naroda«

**Dolgoletni izvežbani
steklarski obrtnik**,
44 let star, Jugosloven,
sodeluje v večjih tovar-
nah Nemčije in Češkoslo-
vaške in je zadnji čas
ustanovil na zemeljski
plin steklarsko tovarno v
Rumuniji! Nadalje po-
polnoma izvežban v iz-
delovanju brušenega, vte-
lega in strojnega stekla
in steklenic različnih vrst.
Zidanje peči, plavžov,
generatorjev; izdelovanje
loncev, kamenega mate-
rijala za banje, lonce in
sem spadajoče peči, išče
službe. — Prevzame tudi
mesto tehniškega direk-
torja; tudi zidanje nove
steklarske tovarne! —
Interesanti naj pišejo na
naslov: F. K., Grand Hot-
el, Paračin, Srbija. 1950

Učenec,
močan, poštenih staršev,
išče mesta pri strojno-
ključavničarskem moj-
stru. — Dopise prosim
na: I. Indest, Loka pri
Zusmu. 1936

Knjigovodkinja,

samoostojna slov nemška
korespondentinja, z dol-
goletnimi izpričevali, išče
službe. — Cenji ponudbe
pod »Zanesljiva moč« na
Aloma Company, Ljub-
ljana. 1894

Prodaj

Nov 16 HP motor
na surovo olje proda za
Din 4.500 »Pokojski
zavod«, Aleksandrova ce-
sta 12. 1946

POZOR! POZOR!
Ostanki za perilo
so naprodaj po polovici
ali celo nižji ceni. —
Ne zamudite ugodne pri-
like! — Reslijeva cesta 30,
nadstr., desno. 1954

Proda se trgovina
s konfekcijo in kroja-
skim obrtom — radi bo-
lezni. Lokal in delavnica
na najpomembnejši točki
v Ljubljani kupcu takoj
na razpolago. Potreben
kapital ca. 110.000 Din —
Pisarne — ponudbe pod
»Lokal/1919« na upravo
»Slov. Naroda«.

Karim

Avto.
Iščem mal lahki voz, še
v dobrem stanju, z 2 ali
3 sedeži. — Znamka
»Wanderer« ima pred-
nost. — Ponudbe naj se
naslovijo na: G. direktor
A. Pristernik, Maribor,
Ciril-Metodova ulica 14.
1932

Dopisovanje

Znanja želi
s samostojno mlado go-
spodnjo ali vdovo, pri-
jane postav, naobrazo-
van in temperamentno, —
30letni višji privatni urad-
nik. Neanonimna kore-
spondenca s sliko pod
»Korektnost 1930« na
upravo »Slov. Naroda«.
— Popolna tajnost za
jamčena. 1945

Stanovanja

Proti posojilu
oddam v nemškem Gradu
(Graz) 1-2 sobi, de-
loma meblirani in kuhin-
jo. — Ponudbe pod »Po-
sojilo/1911« na upravo
»Slov. Naroda«

Meblovana soba
s separatnim vhodom, z
električno razsvetljavo v
1. nadstropju v vili za
Narodnim domom — se
odda s 1. aprilom — Po-
nudbe pod »Soliden/1944«
na upravo »Sl. Naroda«.

Stanovanja

z 1, 2 ali 3 sobami in
vrtom na Dunajski cesti
oddaja »Pokojski zavod«
za nameščence, Aleksan-
drova cesta 12. 1948

Lokali

Pisarno
odda »Pokojski zavod«
za nameščence, Aleksan-
drova cesta 12. 1947

Ne-remitine

Hiša v Ljubljani,
Dunajska cesta 47 (Beži-
grad), se proda. — Pi-
sarna vprašanja na: P.
Keršič, Gosposvetska ce-
sta št. 4. 1951

Stavbna parcela
naprodaj na Vodovodni
cesti. Več pove lastnik
Andrej Jakonič, Mala vas
št. 14, p. Ježica pri Ljub-
ljani. 1943

Prostovoljna

javna dražba.
se vrši v št. Vidu št. 2
nad Ljubljano dne 19. t.
m. ob 4. uri popoldne. —
Prodajalo se bo: hiša v
vrtom in gospodarskim
poslopjem, kobila z opre-
mo, dva voza in sani. —
Hiša je nova ter stoji ob
državni cesti Pripravnica
za vsako obrt ali trgovino.
— Ogleda se lahko
vsak dan. 1945

Na Sušaku

dvokatnica vila,
na moru, sa morskim ku-
pališčem. Sedem soba 1
svim nuzgrednim prostori-
ri. Prodaje se radi odlaska.
Cijena 2.300.000 Din. —
Kupac može se odmah
useliti. Adresa: »Grba«
Sušak, Pošt. pret. 154.
1934

Razno

Trboveljski

premog
v vsaki množini — Ivana
Treo, Cesta na Gorenjski
kolodvor. 1891

Klavirje,
harmonije, godala, stru-
ne in potrebščine, na
drobno in debelo — M.
Mušič, Ljubljana, Šelen-
burgova ulica 6. 9892

SLIKE za
legitimacije
izdeluje najhitreje foto-
graf **Hugon Hibser**, Ljub-
ljana, Valvazorjev trg. 1852

Pozor! Pozor!
Plačam po visokih cenah
stare obleke, čevlje, po-
hištvo itd. Donosite za-
dostojno pridem tudi na
dom. — Martin Dramé,
Ljubljana, Sv. Jakoba na-
brežje 29. 1883

Kot družabnica
želi sodelovati v kakem
podjetju vezirana knji-
govodkinja. — Ponudbe
z oznako podjetja in vi-
šino zahtevane kapitala
la pod »Marilja« — na:
Aloma Company, Ljub-
ljana. 1895

Trgovec
posebne stroke, v manj-
šem mestu na Štajers-
kem, — želi prevzeti v
svoje obsejnejše pro-
meta nekak pred-
met, kot v tovarniško
shladišče, ali slično, ima
obširne prodajne lokale v
sredini mesta. — Ponud-
be pod »Zastopnik/1914«
na upravo »Sl. Naroda«.

Pri revmatičnih bolečinah

uporabljajte za drgnjenje

Erenyi **Diana** francosko vinsko
žganje.

Dobiva se povsod!

Čuvajte se ničvrednih ponaredb!

Mala steklenica Din 9—
Srednja steklenica Din 24—
Velika steklenica Din 48—

Generalno zastopstvo in depot:

Jugofarmacia d. d., Diana-oddelek,
Zagreb, Prilaz 12.

Zahvala.

Za odkrite in priskrbe dokaze sočutja
za časa bolezni in smrti našega srčno ljub-
ljenega in predobrega očeta oziroma starega
očeta, brata, strica, svaka in tasta, gospoda

Franceta Pečnika

načelnika deželnih pomožnih uradov v p.

za mnogobrojno in častno spremstvo, kakor
tudi za poklonjeno cvetje izrekajo najto-
plejšo zahvalo

žalajoči ostali.

XXIV. redni občni zbor

delničarjev Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani,
ki bo v soboto, dne 5. aprila 1924 ob 18-ih v bančni dvo-
ranj Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, Dunajska
cesta 1, z naslednjim dnevnim redom:

1. Nagovor predsednikov.
2. Poročilo upravnega sveta o poslovanem leta 1923 in pred-
ložitev letne bilance k 31. decembru 1923.
3. Poročilo nadzorstvenega sveta.
4. Odobrenje bilance za leto 1923 in sklepnanje o predlogu
upravnega sveta glede uporabe čistega dobička.
5. Dopolnilna volitev v upravni svet.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajni predlogi.

PRIPOMBA: Po določilih § 13 pravil se smejo udeležiti ob-
čnega zbora tudi delničarji, ki položijo v to svrhu pri centrali dru-
be v Ljubljani, pri njenih podružnicah v Brezicah, Celju, Črnomlju,
Kranju, Mariboru, Metkovicu, Novem Sadu, Ptuj, Sarajevu, Splitu,
Gorici ali Trzinu odnoso pri Hrvatsko-slavonski zemaljski hipotek-
arni banki v Zagrebu, osem dni pred zborovanjem vsaj deset delnic,
odnosno tistih, ki prejmejo na svojo zahtevo osem dni pred zborova-
njem vstopnice za občni zbor na podlagi svojih delnic, shranjenih
pri navedenih p. slovalnic h.

V Ljubljani, dne 15. marca 1924.

Upravni svet.

Ha-ha-ha!

Odkrili sem skrivnost
moške elegancije! Naj-
finjšje perilo, naram-
nice, kravate, nogavice
i. t. d. po konkurenčnih
cenah pri

A. Šinković nast. K. Sos

Poštne pakete iz inozemstva!

brez ali proti povzetju posreduje najcenejše, najhitreje
in najzanesljivejše

„JUGOPAKET, Maribor“

Edino podjetje te vrste v državi pod res strokovnim
vodstvom. — Zahtevajte odpravo vedno na ta naslov!

Združene opekarne d. d.

Telefon 738

Ljubljana

Telefon 738

naznanjajo, da so otvorile v sredini mesta na

Miklošičevi cesti št. 13

tovarniško zalogo vseh vrst opeke lastnega izdelka.

Opeka je na razpolago v poljubnih množinah po

najnižjih dnevnih cenah

Ugodna prilika!

Pisalni stroji na obroke
Schäffergograph in schäffergografske potrebščine

The Rex Co

Ljubljana, Gradišče 10

Telefon 268.